

Catalunya Cristiana

Setmanari d'informació
i de cultura religiosa
ANY XLIII | NÚM. 2239
2,90€ | 21 AGOST 2022

Agustí Codinach

Participants a l'Aplec de l'ermita de Santa Madrona (arxiprestat del Poble-sec de Barcelona) el 8 de maig passat.

Capellans multitasca

Cuidar la vida espiritual, física i psicològica, claus
perquè els preveres no es vegin sobrepassats

P 3 i 8-12

**El Museu diocesà de
Tarragona renova
dues sales**

P 14

Catalunya Cristiana

Subscriuiu-vos-hi

DESITJO SUBSCRIURE'M AL SETMANARI CATALUNYA CRISTIANA DURANT UN ANY (52 NÚMEROS)

Nom

Cognoms

Adreça

Població

DP

Tel.

NIF

A/e:

☐ Edició paper 145€

☐ Edició digital 90€

☐ Edició en català

☐ Edició en castellà

FORMA DE PAGAMENT

☐ Únic pagament per any

☐ Dos pagaments semestral

☐ Xec nominatiu que adjunto

☐ Domiciliació bancària (ompli ordre adjunta)

NOM COL·LABORADOR

Senyors, els prego que, a partir d'ara, i fins nou avís, carreguin al meu compte els rebuts que els presentarà Fundació Catalunya Cristiana per la meua subscripció al setmanari CatalunyaCristiana.

Titular

IBAN

ENTITAT

OFICINA

DC

COMPTE

DATA (DD/MM/AA)

Lliureu aquesta butlleta a:

Catalunya Cristiana

(Departament de Subscripcions)

Comtes de Bell-lloc, 67-69

08014 Barcelona

Conforme al que disposa l'article 6 de la llei orgànica 15/1999 de 13 de desembre, de Protecció de Dades de Caràcter Personal, autoritzo Catalunya Cristiana a incloure les meves dades personals al fitxer informàtic d'aquesta entitat així com a tractar-les, per tal de rebre informació periòdica de les seves activitats. En qualsevol moment el titular podrà exercir els drets d'accés, rectificació i cancel·lació, així com oposar-se al tractament de les seves dades adreçant-se a Catalunya Cristiana amb domicili al carrer Comtes de Bell-lloc, 67-69, 08014 Barcelona.

Signatura del titular

MN. MIQUEL RAMÓN
Director

El descans dels sacerdots

Un metge em va dir una vegada que el descans havia de ser: anual, setmanal i diari. El descans anual l'identifiquem amb les vacances d'estiu, el setmanal amb el cap de setmana i el diari amb aquell moment en el qual respirem per un instant en l'atrafegada vida del nostre dia a dia. El descans és una necessitat de la nostra fràgil condició humana. No podem estar constantment fent coses; ni tan sols aquelles que ens agraden o que ens interessin més. Descansar físicament i espiritualment és necessari per a la regeneració de les nostres forces i la nostra voluntat.

Els sacerdots no som diferents en aquesta qüestió: també necessitem descansar. Certament, com per a qualsevol cristià, el nostre descans és estar amb el Senyor d'una manera gratuïta, sense pressions, dipositant el nostre cor a les seves mans i obrint-lo perquè Ell guareixi les nostres ferides i revitalitzi els nostres cansaments.

La dimensió humana de la nostra fe fa que el descans del sacerdot es doni també a través del Crist que se'ns manifesta en la creació i en la companyia dels amics. El sacerdot ha de tenir amics amb els quals poder descansar, riure, plorar i compartir les penes i les alegries del ministeri. El document *Presbyterorum ordinis*, del Concili Vaticà II anima els sacerdots a trobar-se

i compartir el temps junts, també el de les vacances.

Les amistats del sacerdot van més enllà dels preveres. Els matrimonis són una gran ajuda per al sacerdot i un lloc de descans, com ho va ser Betània per a Jesús. Descansar amb matrimonis ens ajuda a renovar la nostra humanitat, a viure una dimensió especial de la vida comunitària i a experimentar l'afecte familiar d'una manera nova. Sant Joan Pau II dedicava els estius a anar a la muntanya amb matrimonis. Era un moment important de descans i de contacte amb l'obra de Déu. Descansar significa estar amb amics i mirar la bellesa que ens envolta i que tantes vegades ens passa desapercebuda. Estar sota la mirada de l'altre que ens estima, ens ajuda a percebre'ns estimats i valorats, a ser regenerats en el cos i en l'esperit.

De vegades la mentalitat mundana s'ha esmunyit també en la vida dels sacerdots, fent-nos creure que hem d'estar sempre produint, sempre en moviment, sempre amb l'agenda ben atapeïda. Enfront d'aquesta forma desequilibrada de viure el ministeri, escoltem les paraules del Mestre: «Veniu ara vosaltres sols en un lloc despoblat i reposeu una mica» (Mc 6,31). En aquests dies de vacances, cuidem la nostra humanitat, atenguem les necessitats del nostre cor; descansem en el Senyor i en els germans.

Contingut

03
Editorial

05
La setmana

06
Opinió

08
En primer pla

13
Vida eclesial

24
Rutes espirituals

28
Carta dominical

30
Bíblia

32
Litúrgia

34
Espai lectors

36
Cultura

46
Agenda

47
Des del carrer

Les grans fites arquitectòniques de la Tortosa episcopal (IV)

PÀGINA 24-27

36-37
Manuel García Hernández, autor del llibre «Por las sendas de la noche. A zaga de san Juan de la Cruz»

Capelles i santuaris per demanar salut

PÀGINA 18

Jordi Bonet i Armengol, in memoriam

PÀGINA 15

47 Georgina Carmaniu, mestra de La Salle a la Seu d'Urgell

La setmana en tuits

IÑAKI ALEGRIA COLL @INYAKIALEGRIA

Pediatra

"Fins que no hi hagi un blanc amb verola del mico, no se li donarà importància." És la frase que sentim dir als científics de RDC els darrers anys, amoïnats davant de l'augment de casos de verola del mico al seu país els darrers anys.

FRANCESC CANOSA @FRANCESCANOSA

Periodista

"Quan diverses generacions s'apleguen en un mateix context dialògic i encara preval el respecte pels grans, s'escolta i es calla... Ara els nens són sempre al centre de la reunió." Segle I de l'infantilisme. I els gats i gossos humanitzats com diu ell, brillant Ferran Sáez.

JOSEP MARIA MALLARCH @JM_MALLARACH

Ecologista

Em sento aclaparat davant de tantes morts de cigonyes electro-

cutades. Cada setmana! Quants de centenars de cigonyes han de morir així per tal que el nostre govern obligui a Endesa a corregir els suports assassins de les torres?

CARITAS CATALUNYA @CARITASCATALUNYA

Reglament d'estrangeria: una reforma necessària, encara que limitada. Cinc organitzacions especialitzades en el suport a persones migrants, entre elles Càritas, consideren que encara queden per abordar canvis.

ARQUEBISBE DE CANTERBURY @JUSTINWELBY

"Sabem com va patir Jesús per oferir una llar als marginats, als estrangers, els pecadors públics, amb els quals s'identificava... Ell vol que el seu cos, l'Església, sigui aquesta llar, com a pedra viva." Commovedora reflexió del cardenal Luis Antonio Tagle a la Conferència de Lambeth.

RàdioEstel

106.6 FM

Comarques de Barcelona: Barcelonès, Vallès Oriental, Vallès Occidental, Baix Llobregat, Anoia, Alt Penedès, Selva i Maresme

93.7 FM

Catalunya central: Bages, Osona, Solsonès, Berguedà, Segarra, Anoia, Conca de Barberà, Alt Camp i Vallès Occidental

100.6 FM

Comarques de Tarragona: Alt Camp, Conca de Barberà, Alt Penedès, Baix Penedès, Tarragonès, Garrigues, Priorat, Ribera d'Ebre i Garraf

103.4 FM

Comarques de Girona: Alt Empordà, Pla de l'Estany, Garrotxa, Gironès, Baix Empordà, Osona i Selva

90.1 FM

Tortosa: Baix Camp, Priorat, Ribera d'Ebre, Baix Ebre i Montsià

96.8 FM

El Garraf: Garraf i Baix Penedès

98.4 FM

Vic: Osona

91.5 FM

Lleida

104.4 FM

La Cerdanya

105.0 FM

La Seu d'Urgell - Terres de Ponent: Urgell, Pla d'Urgell, Alt Urgell, Noguera i Segarra

106.0 FM

Era Val d'Aran

107.5 FM

Principat d'Andorra

Zoom

EDUARD BRUFAU

El règim de Nicaragua intensifica l'ofensiva contra l'Església. Els darrers mesos un miler d'ONG i entitats cristianes han estat il·legalitzades, i congregacions com les Missioneres de la Caritat han hagut d'abandonar el país. Més recentment han estat detinguts arbitràriament diversos preveres i el bisbe de Matagalpa, Mons. Rolando José Álvarez, moment que recull la fotografia. Organitzacions de defensa dels drets humans denuncien des de fa anys la deriva cada vegada més autoritària del govern de Nicaragua.

L'efemèride de la setmana

22 d'agost del 1920: primera edició del Festival de Salzburg, referent de la música clàssica.

PENSANT-HO MILLOR

Els tigres d'Obama

No hi ha res més divertit que les observacions infantils quan aborden afers importants o complexos. A la meua família recorden la meua graciosa innocència quan vaig dir: «Avi, per què no fas que el tren passi per Ivars?», com si d'ell depengués canviar un històric traçat ferroviari perquè transcorregués pel meu poble.

A la seva autobiografia *Una terra prometida*, Barack Obama recorda com va acollir la petita Malia la notícia que al seu pare li havien concedit el Nobel de la Pau: «Quin dia més fantàstic, papa: a tu et donen el Premi Nobel i és l'aniversari d'en Bo!» (En Bo era el gos de la família, regal de Ted Kennedy).

Més graciosa encara va ser la

pregunta que tot seguit li va fer: «Papa, què faràs amb els tigres?» Davant la seva sorpresa —«què vols dir, estimada?»—, la nena —que s'havia enamorat d'un tigre en una visita al zoo— va explicar que li havien dit que aquests animals estan cada vegada pitjor, pel canvi climàtic i la contaminació. La Sasha, l'altra filla, va insistir-hi: «¡Has de fer-hi alguna cosa, papa!» Obama va mirar la seva dona Michelle, que, fidel al seu bon humor, es va arronsar-se d'espatlles. «Ets el president...», va dir.

A la vida se'ns presenten moltes ocasions per donar-nos per vençuts abans d'enfrontar-nos a un problema que ens supera (podríem dir que hi ha molts tigres),

ANTONI COLL GILABERT
Periodista

però no ens convé rendir-nos abans d'hora, per algun punt hem de començar. Horaci va dir: *Dimidium facti qui cepit habet* («Qui comença alguna cosa ja té mitja feina feta»). Potser exagerava, però el que és segur és que qui res no comença res no acaba.

El que és segur és
que qui res no comença
res no acaba

MAR PÉREZ
Teòloga biblista

LA SAL DE LA TERRA

«L'altre Déu» (primera part: el plany)

Basant-me en la primera part d'un petit llibre titulat *L'altre Déu* de la teòloga francesa Marion Muller-Colard, avui us parlaré del plany.

Els cristians necessitem creure que la nostra fe ens salvaguarda del dolor, que com que som creients a nosaltres ja ens protegeix Déu. I, potser, només pot ser així davant dels embats de la vida.

Però quan el mal es fa present en la nostra vida i ens posa davant la mort i el dolor, quedem muts, astorats i sense paraules. No podem entendre, per més que la nostra raó ho intenti, el per què d'aquell dolor sense sentit, car com Job, només percebem el mutisme tossut de Déu, el seu silenci davant del nostre patiment.

A més, a l'angoixa i la tristor de l'ànima, moltes vegades s'afegeix el dolor físic, que té el poder diabòlic d'allunyar-nos de tot, del propi jo i dels altres. Ens fa entrar en una espiral profunda i fosca, en què no es veu per enlloc la llum. El dolor físic malmet tot el que toca i ens aboca al desig de morir i deixar de lluitar. En aquells moments, només s'escolta el silenci que tot ho embolcalla i que ens llença contra la nostra pròpia humanitat.

Ens han ensenyat que Déu retorna bé per bé. Però aleshores, què

en fem, del sofriment? On s'amaga el Senyor, ara que el necessitem? Coneixem prou de Déu per entendre el que fa o deixa de fer? Com a Job, enmig del plany, tot esdevé incomprensible.

Només resta el silenci de Déu que ho omple tot de la més amarga solitud.

I, a més, tot seguit vindrà l'amenaça (segona part).

El dolor físic malmet
tot el que toca i ens
aboca al desig de morir

JOAN JOSEP
OMELLA OMELLA
Cardenal arquebisbe de Barcelona

La solidaritat no fa vacances

El bon temps d'aquests mesos d'estiu ens ajuda a relaxar, però també ens estimula a fer moltes coses diferents. L'estiu és un temps per observar la bellesa que ens envolta amb la llum radiant del sol, però també és una oportunitat de contemplar-la amb la mirada de Jesucrist. Com miraria Jesucrist la nostra realitat?

Observar i estar atent és fonamental per veure els diferents matisos del nostre món i això també implica veure allò que, de vegades, no volem mirar. No podem aclucar els ulls quan la realitat no és tan càlida ni de color de rosa com voldríem, sinó freda i grisa. I així és, sembla que hem controlat una pandèmia, que hem tornat a sortir al carrer per gaudir-ne, però no podem obviar que estem deixant molts germans nostres pel camí de la pobresa.

Milers de persones del nostre entorn es troben en una situació d'exclusió social severa. Les dades de la memòria anual de Càritas en deixen constància. Es mostra amb xifres esfereïdores que la situació de les persones vulnerables ha empitjorat encara més. L'informe FO-ESSA constata que l'any 2021 gairebé 1 de cada 4 espanyols vivia en situació d'exclusió social. Durant aquest segon any de la pandèmia, Càritas va atendre 1,6 milions de persones arreu d'Espanya. Són germans nostres, colpejats per la precarietat laboral, pel difícil accés a l'habitatge i per la incertesa de tenir un plat a taula cada dia.

No podem normalitzar el quadre que ens ha dibuixat la crisi econòmica i sanitària dels darrers anys. Hem d'actuar i tractar de pintar-ne un altre amb colors que donin vida. Cal que ens es-

forcem en el projecte de construir una societat més fraterna i cohesionada. El papa Francesc ens diu: «La solidaritat és pensar i actuar en termes de comunitat, de prioritat de la vida de tothom sobre l'apropiació dels béns per part d'alguns. També és lluitar contra les causes estructurals de la pobresa, la desigualtat, la manca de feina, de terra i d'habitatge, la negació dels drets socials i laborals». (*Fratelli tutti*, 116)

L'Església no es cansa mai de recordar el missatge de Jesús, de paraula i obra. Denunciem la injustícia i treballem per minvar-ne els efectes. Al nostre país, a través de les parròquies, els preveres, els diaques, els religiosos i les religioses, els laics i les laiques, nombroses organitzacions caritatives i d'acció social, treballem incansablement per fer més digna la vida dels nostres germans i germanes més vulnerables. Com en tants moments al llarg de la història, també ara ens toca il·luminar el camí. Ens toca donar consol i esperança a les persones, promoure la comunió i la cohesió social. També cal que treballem intensament per complementar l'acció de les administracions públiques i de la societat civil, amb el ferm propòsit de garantir unes condicions de vida dignes per a totes les persones més perjudicades.

Benvolguts germans i germanes, la solidaritat no fa vacances. La pobresa tampoc. Durant l'estiu, mantinguem els ulls ben oberts davant la realitat i estenguem la mà als germans que més ho necessiten. Siguem llum per al món i que les nostres bones obres glorifiquin el nostre Pare.

Capellans cansats, però enviats

Les situacions de pobresa personal, social i comunitària pesen en els preveres, però encara és més real la consciència de ser continuadors de la tasca de Jesucrist

Josep Catà, un dels capellans de les parròquies del barri barceloní del Poble-sec.

SALVADOR BACARDIT
«S'ha de cuidar la vida espiritual, física i psicològica; la vida del prevere ha d'estar mínimament estructurada, amb un equilibri entre l'activitat i el descans»

Pastoral, litúrgia, sacraments, acció caritativa, acompanyament, administració, xarxes socials... Les tasques que es confien als preveres que són rectors de parròquia són cada cop més nombroses, complexes i simultànies. Malgrat que es tracta d'una professió marcadament vocacional —segons un estudi de la revista *Forbes*, clergues, bombers i fisioterapeutes són les professions més satisfetes i felices—, el risc de l'ansietat per les tasques excessives en un món hiperconnectat òbviament també pot afectar els capellans i conduir-los a la síndrome del *burnout* (estar cremat pel desgast d'una feina excessiva).

A més, aquest és un tema incòmode per als preveres, els costa compartir i parlar d'aquestes situacions, tot i que s'estan produint, preocupen els bisbes i s'intenten reconduir. «Hi ha una elevada càrrega de treball, que s'intenta suplir amb voluntarisme. És perillós expressar davant la gent que no tenim temps... Com transmetem pau i tranquil·litat als laics i laiques si ets un correccamins? La meua vocació és l'acompanyament personal i no la puc

desenvolupar», expressa un mossèn que prefereix mantenir l'anonimat. A tot això, cal sumar que l'Església catòlica en una dècada ha perdut a Espanya 2.387 sacerdots, el 12,3% del total que tenia.

Al Seminari, la gestió d'aquesta complexitat també es té en compte: «Procurem donar eines als futurs preveres perquè quan estiguin al davant d'una parròquia no caiguin en estrès. Ara bé, aquest és un risc de qualsevol persona amb activitat pública, com polítics entregats a la causa o un pare de família», aclareix Salvador Bacardit, rector del Seminari Conciliar de Barcelona. «La mateixa experiència de conviure al Seminari ja és una oportunitat de saber-se acceptar com són. El primer any fem una valoració psicològica que serveix per veure qui pot tenir més risc d'anar sobrepasat i donem algunes recomanacions com saber-se relaxar, dormir adequadament, tenir un règim d'alimentació saludable i fer exercici físic (o altres activitats de lleure). També cal que reservem temps per a la pregària. S'ha de cuidar

la vida espiritual, física i psicològica; la vida ha d'estar mínimament estructurada, amb un equilibri entre l'activitat i el descans. Ara bé, quan tens la responsabilitat de la parròquia t'ho has de programar, perquè, de temps lliure, no n'hi ha gaire», avisa Bacardit. Per aquest motiu, els primers anys d'exercici del ministeri tot això es va revisant des del Seminari.

Pobresa personal, comunitària i social

La pobresa del sacerdot és el títol d'una formació que l'Associació de Sacerdots del Pradó ha impartit a Àvila de l'1 al 5 d'agost. En un qüestionari previ, els participants preveres de tot l'Estat descrivien quines eren les situacions de pobresa personal amb què havien de conviure: «Cada cop notem més les limitacions de l'edat i de la salut. També ha sortit que ens fa patir la difícil gestió de les relacions humanes a les parròquies i grups eclesials. Algunes relacions humanes són molt pobres; quan hem de deixar les feines pastorals habituals es produeix un buit notable», explica Lucio Arnaiz, secretari de l'Associació. I continua: «Ens fa també patir la difícil relació amb la societat de què formem part; ens dol que es pretengui construir la societat d'esquena a Déu i a la tradició cristiana; ens fa mal la poca estima per la fe i la persona de Jesucrist. Ens preocupa la polarització i la manca de diàleg entre diferents. Finalment, experimentem cada dia que la nostra tasca pastoral és menys fecunda i gratificant: hi ha una sensació de cansament i rutina, es treballa més que abans i s'aconsegueix menys, ens costa de fer-nos entendre per la majoria de la gent, hi ha un diagnòstic clar de la situació, però poca llum a les sortides...»

Els sacerdots pradosians que han participat en la formació també han estat preguntats per les situacions de pobresa comunitària i social amb què es relacionen. «Són freqüents les situacions de solitud i tristesa-desesperança. Pensar en el demà provoca en joves i vells tristesa. La pandèmia ha generalitzat la distància davant de l'altre. A més, acompanyem pastoralment

comunitats reduïdes, envellides, limitades, amb poca vitalitat...», comparteix Arnaiz. En definitiva, aquest encarnar-se en una realitat precària, inevitablement, porta unes conseqüències: «El deteriorament de les famílies ens fa a tots més vulnerables, més exposats a la malaltia mental, més insegurs... També clama al cel la situació per la qual travessen molts immigrants sense papers...», conclou Arnaiz.

Memòria deuterònica de la vocació

El papa Francesc s'ha referit en repetides ocasions al fet que les estructures i les mentalitats de l'Església són excessivament clericals, fet que porta el laïcat a un segon pla en espera que se li doni protagonisme. En concret, el Pontífex parla de quatre columnes constitutives de la vida sacerdotal i que anomena les quatre *proximitats*: proximitat a Déu, proximitat al bisbe, proximitat entre els preveres, proximitat al poble. També dona pistes sucoses en una carta que va adreçar als sacerdots amb motiu del 160è aniversari

Els capellans diocesans, a diferència dels religiosos, no tenen el compromís de viure en comunitat, però compartir espais de convivència ajuda a combatre la soledat.

LUCIO ARNAIZ
«Aquestes situacions de pobresa personal i comunitària són una gràcia, una oportunitat de creixement i maduració en la fe i en el ministeri»

de la mort de sant Joan M. Vianney: «La memòria deuterònica de la vocació ens permet tornar a aquell punt incandescent en què la gràcia de Déu em va tocar al començament del camí i amb aquesta espurna tornar a encendre el foc per a l'avui, per a cada dia i portar escalf i llum als meus germans i germanes. Amb aquesta espurna s'encén una alegria humil, una alegria que no ofèn el dolor ni la desesperació, una alegria bona i serena.»

Des del Seminari també es convida els futurs preveres a evangelitzar en les perifèries i a evitar enclaustrar-se en grups tancats i elitistes, com alerta el Papa: «Si anem només als convençuts, als que ens valoren, no costa tant. També ho diu Jesús: si estimem els que ens estimen, això també ho fan els pagans. Hem d'estimar els *enemics*, és a dir, els que tenen una opinió crítica, convèncer-los del contrari, i això no es fa d'un dia per l'altre. Has de fer camí al seu costat, escoltar-los i quan s'estableix una relació de confiança i amistat pots fer la proposta de Jesús. Tot això és un art, una estratègia pastoral que l'hem d'anar aprenent, un desig d'estar amb els allunyats», remarca Bacardit.

Interpel·lació de les situacions de pobresa

En aquesta mateixa carta del Papa, citant els pares d'Orient parla de l'*accídia*, aquesta temptació d'aferrar-se a una *tristesa dolça*. «La missió del prevere diocesà és sempre la mateixa: dedicar-te de ple a la comunitat que el bisbe et confia. Algunes comunitats són molt actives i en d'altres permet complementar-ho amb altres activitats. Pot passar que el prevere vegi que convoca reunions i no vingui ningú o només hi predomini gent gran; si un només es lamenta és un risc, la temptació de conformar-nos a un anar fent. Per això, va bé reforçar-ho amb uns exercicis espirituals un cop l'any. També va bé guardar-se un espai un cop a la setmana per a un mateix i, òbviament, posar tot això en mans de Déu», remarca Bacardit.

Els sacerdots pradosiens després d'haver identificat les situacions de pobresa observen com

ressonen en el seu cor de pastor: «Aquestes situacions de pobresa em conviden a reconciliar-me amb la realitat, plena de llums i ombres, però és el lloc on Déu habita», relata Arnaiz d'acord amb el sentiment dels seus companys. I continua: «Aquestes situacions de pobresa personal i comunitària són una gràcia, una oportunitat de creixement i maduració en la fe i en el ministeri. Déu, des d'aquestes situacions, em convida a viure des de la misericòrdia, a anar al que és essencial, a posar-me a les seves mans renunciant als meus plans, a sentir-me membre del Cos sofrent de Crist, a seguir les empremtes del Bon Pastor a la recerca de l'ovella perduda, a revitalitzar l'exercici de la caritat... La privació personal per amor produeix llibertat.»

El papa Francesc proposa que «un bon test per conèixer com està el nostre cor de pastor és preguntar-nos com fem front al dolor». Així, des del Pradó sostenen que «la consciència clara de la meua fragilitat m'obre als altres i a l'acció de Déu. La meua feblesa m'acosta a la gent. Per la gràcia de Déu puc ser el guaridor ferit. Em sento cridat a

viure el ministeri presbiteral des de la clau i l'espiritualitat de Natzalet (irrellevància social, estimació quotidiana i petita, discreció...). Déu em crida a posar-me en camí al costat dels qui pateixen: són com ovelles sense pastor, als quals soc enviat a pasturar sabent-me pasturat pel Bon Pastor».

Finalment, Arnaiz sosté que «en aquestes situacions de pobresa, Déu em continua convidant a una profunda conversió personal i ministerial. Estic lluny de seguir de prop Jesucrist, em costa viure pobrament, de vegades soc poc sensible al patiment aliè... En la meua manera de ser pastor vaig passant de l'eficacisme, al plantejament de com oferir Jesús, com fer-me més proper, com fer més propera la comunitat parroquial, com llegir el que ens enriqueixen aquestes ferides des de la fe».

Caminar amb altres germans preveres

Bacardit afirma que la soledat del capellà és un factor que pot contribuir a aquest cansament vital. «Els capellans diocesans no

tenim el compromís de viure en comunitat, però recomanem que hi hagi petits grups de convivència per compartir àpats, pregària...», remarca. Anàlisi amb la qual coincideixen al Pradó: «Aquestes situacions de pobresa personal i comunitària exigeixen un grup de vida de germans preveres amb els quals caminar, resar i discernir junts. Avui més que mai la missió no és possible sense la comunió entre preveres. La conversió personal i ministerial passen pel cultiu de la nostra condició de co-preveres.»

Molt probablement, el Sínode sobre la Sinodalitat posarà sobre la taula aquestes funcions del prevere i una possible descentralització en el laïcat: «Els laics ens estan dient que el rector comparteixi la responsabilitat amb els laics més preparats, però això no és per descarregar de feina el capellà i que tinguí una vida més còmoda, sinó per poder treballar més conjuntament. Tot el poble de Déu hem de compartir no només feines i activitat, sinó la passió per l'Evangeli, i descobrir que ens complementem els diversos ministeris: consagrats, ordenats i famílies», conclou Bacardit.

Participants a l'Aplec de l'ermita de Santa Madrona (arxiprestat del Poble-sec de Barcelona) el 8 de maig passat.

Vida eclesial

Aquesta setmana coneixem les dues sales renovades del Museu Diocesà de Tarragona, recordem Jordi Bonet i proposem un decàleg per a una vida plena i feliç

 Tarragona

El Museu Diocesà de Tarragona obre dues sales renovades

L'objectiu és dotar de coherència discursiva el fons museístic

JOAN BORONAT
Tarragona

ANDREU MUÑOZ
«Hem volgut dotar de coherència discursiva el fons museístic, amb finalitats pedagògiques i com un element més d'interès turístic de la ciutat»

Un viatge ordenat a redós del patrimoni sacre de l'arxidiòcesi de Tarragona és el que proposa el Museu Diocesà, des d'ara i de cara al futur. El primer pas s'ha fet amb la inauguració de dos espais museístics ubicats a tocar del claustre de la catedral. Per això s'ha condicionat la sala que ocupava la botiga de la catedral i l'antic refetor dels canonges.

Amb aquesta actuació hem volgut «dotar de coherència discursiva el fons museístic, amb finalitats pedagògiques i com un element més d'interès turístic de la ciutat», indica Andreu Muñoz, director de la institució. Aquesta actuació ha significat una inversió de 60.000 euros aproximadament, amb aportacions de la Generalitat de Catalunya, la Diputació de Tarragona, la Fundació Mútua Catalana i el mateix arquebisbat.

En l'actualitat l'espai museïtzat en conjunt permet admirar 300 peces, de

les 12.000 de què disposa el Museu Diocesà, i que òbviament romanen emmagatzemades a l'espera que en un futur puguin ser majoritàriament admirades.

La primera sala ofereix un recorregut a través de valuoses peces que van des de la prehistòria fins a l'època romana. En destaca el sarcòfag d'Apol·lo i les nou muses del segle II dC, l'estela funerària d'Eutiches, auriga tarragoní de l'època romana, o una artística finestra del temps del califa Abd al Rahmàn, del segle X.

A la sala del refetor s'exhibeixen diverses peces d'art sagrat i de culte que van des del segle X i fins al segle XIV. En una vitrina central es pot admirar l'evolució en la imatgeria de la Mare de Déu del romànic a l'estil gòtic, un fragment del antic paviment de la sala i de la taula del refetor de quan els canonges vivien en comunitat.

L'objectiu final, tal com ha descrit Andreu Muñoz, és poder traslladar tot el museu a la casa dels Canonges, on hi ha 4.000 m² disponibles per poder habilitar. Les obres es van iniciar el 2008 però van ser paralitzades per la irrupció de la crisi econòmica. Andreu Muñoz no dubta a afirmar que es tracta de generar un projecte estratègic que, en cas d'assolir-se, «llavors Tarragona comptaria amb un dels museus més espectaculars de la península Ibèrica».

En la inauguració, el 5 de juliol passat, l'arquebisbe Joan Planellas va remarcar que precisament aquest projecte «ha de ser per a un equipament al servei de l'Església i del país» per la qual cosa va demanar «la complicitat de les administracions i la generositat del mecenatge».

MCS Arquebisbat de Tarragona

Imatges de la Mare de Déu de diferents períodes i estils artístics.

Jordi Bonet i Armengol

DAVID PAGÈS I CASSÚ

Activista cultural, escriptor i professor

Tenia al cap els plànols d'una Catalunya admirable, que confia plenament en els seus atributs i en les seves possibilitats

El 20 de juny morí l'arquitecte Jordi Bonet i Armengol. Havia nascut a Barcelona l'any 1925. El 1949 es llicencià en arquitectura per la Universitat de Barcelona; el 1961 es diplomà en Housing Construction als Estats Units, i el 1965 obtingué el doctorat de l'Escola d'Arquitectura de Barcelona.

Entre els anys 1981 i 1984 exercí de director general del Patrimoni Artístic i Cultural del govern de la Generalitat de Catalunya i, entre els anys 1985-2012, fou l'arquitecte director de les obres de la Sagrada Família. El 7 de novembre del 2010, en la cerimònia de dedicació al culte del temple, lliurà les claus de la nova basílica al papa Benet XVI. Estava casat amb Mariona Agustí, filla de la gran soprano i pianista Conxita Badia.

Tingué una vida molt intensa i molt plena, familiarment i professional, com, també, en molts altres àmbits, en els quals participà de manera activa i generosa.

Tinc un record —magnífic i inesborrable— de l'entrevista que li vaig fer el 7 de gener de 2011 per a la revista *Serra d'Or*. Una entrevista que inclogué una visita per tota la basílica conduïda per ell mateix, un autèntic privilegi.

Hi vaig arribar puntualment. Ell ja estava pendent de mi a la porta de l'entrada. Tot seguit, anàrem al seu despatx, on parlàrem una bona estona de temes diversos: l'escoltisme, la seva família, l'arquitectura, Antoni Gaudí, la Sagrada Família, Mont-

serrat, Catalunya, Mallorca, Lluçanet, la serra de Tramuntana, la natura, l'esquí, la llengua, la cultura, la societat, el civisme, el respecte, la feina ben acabada... La fe, la Providència.

Esdevingué una conversa llarga i profitosa de la qual recupero els següents titulars: «La vida i l'obra d'Antoni Gaudí ens ha deixat tres grans lliçons. La primera, la perseverança. La segona, l'estima, intel·ligent, a favor del teu propi país. I la tercera, tenir fe» i «Voldria donar gràcies a Déu per haver-me permès d'estar en aquest bocí de món, on el que has fet ha servit per a alguna cosa, tant per als altres, com per al teu país».

«L'arquitecte és l'home sintètic. El que és capaç de veure les coses en conjunt abans que estiguin fetes», afirmava Antoni Gaudí. Jordi Bonet tenia al cap moltes obres i hi tenia, també, des de l'estimació, l'exemple i el bon fer, els plànols d'una Catalunya admirable, que confia plenament en els seus atributs i en les seves possibilitats, ben oberta al món... i que aspira a veure complerts els seus millors somnis.

Venen anys d'aniversaris rodons: mil·lenari de Montserrat, (2025), centenari del naixement de Jordi Bonet (2025); centenari de la mort d'Antoni Gaudí (2026)... Estem convençuts que seran portadors de molts fruits.

Jordi Bonet, en una imatge del 2018.

Agustí Codinach

Temps de contemplació

Alço els ulls a les muntanyes:
d'on em vindrà l'ajuda?
L'ajuda em vindrà del Senyor,
que ha fet el cel i la terra.
Que no deixi relliscar el teu peu
ni s'adormi el qui et guarda.
El guardià d'Israel mai no s'adorm,
sempre vigila.
El Senyor et guarda, el Senyor
t'empara al teu costat mateix.
De dia el so no et farà mal
ni la lluna de nit.
El Senyor et guarda de tota desgràcia,
et guarda la vida.
El Senyor guarda tots els teus passos
ara i per tots els segles.

Salm 121

Agustí Codinach

Capelles i santuaris per demanar salut

JOAN PALLARÈS-PERSONAT
Historiador

Fa anys, en un santuari marià, col·locàrem un llibre on els pelegrins podien anotar les seves peticions. En destacava alguna de caire sentimental, un bon grup de peticions econòmiques, sobretot relatives a la feina, però el tema que acaparava més de la meitat de les inscripcions era la salut, fos personal, fos la d'un familiar o una persona propera.

La invocació a un sant o santa com a advocats protectors d'una malaltia determinada és ben freqüent: quan pensem en el mal de gola se'ns acudeix sant Blai; per protegir-nos la visió, santa Llúcia, o per a un bon part, la Mare de Déu de la Cinta.

A Catalunya hi ha multitud d'altars a parròquies, santuaris o capelles a les quals s'adrecen els fidels per demanar gràcies o guariment, però van ser les grans epidèmies de temps passats,

en especial medievals o d'època moderna, les que van edificar a la nostra geografia un seguit d'ermites. Les de sant Roc solen ser les més antigues, després aniran apareixent sota l'advocació de sant Sebastià, continuant amb les de la Mare de Déu del Remei per acabar amb les dedicades a la Salut o a la Font de la Salut, aquestes associades a brolladors d'aigua que en algun moment s'identificaren com a no contaminades durant una epidèmia.

Sant Roc, de cronologia incerta entre el segle XIII i el XIV, seria el primer advocat contra les epidèmies a partir del segle XV. Ens apareix mig centenar de vegades a la toponímia del mapa de Catalunya, la meitat fa referència a una edificació, ermita o oratori. El nom de sant Roc, en una ermita o en un portal de muralla d'una població, sol datar entre meitat segle XV i les acaballes del XVI.

Al segle XVI sorgeixen ermites i vots contra la pesta, com el de Tossa anant a Santa Coloma de Farners, dedicades a sant Sebastià, un sant romà del segle III venerat des de primera hora, però que en aquesta època i inicis del XVII rep el fervor dels afectats per les malures. Existien esglésies dedicades al sant molt anteriors, però ara apareixen noves parròquies sota la seva advocació i, més o menys, a la nostra toponímia té numèricament una presència semblant a la de sant Roc, però cal considerar que no totes són del segle XVI-XVII.

Finalment els santuaris i ermites dedicades a la Mare de Déu del Remei, dels quals en comptem una vintena, a part de les parròquies dedicades, solen sorgir a finals del segle XVII i durant tot el XVIII, quan vindrà la devoció a la Mare de Déu de la Salut, o de la Font de la Salut, associada generalment a una deu d'aigua. Sent menys nombroses que el Remei, de Mare de Déu de la Salut només en comptem una desena d'ermites o santuaris escampats per tot Catalunya.

Ermita de la Mare de Déu del Remei a Caldes de Montbui.

ESGLÉSIA EN SORTIDA

«Veni a mi tots els qui esteu cansats i afeixugats, i jo us faré reposar»

El descans és causa d'alleujament enmig de les fatigues i dificultats, és quietud i repòs. Per descansar cal fer una pausa i saber SORTIR, anar, desconnectar de tot el que ens esclafa. El descans és necessari, però encara més saber descansar. Hi ha persones que viuen descansades enmig de grans treballs i esforços, i d'altres que, fent el mínim, el que toca, en la seva mediocritat viuen saturades, cansades, angoixades... Tot depèn de la persona, de la visió, de l'enfocament, de la il·lusió de saber per a què o per a qui treballa.

Jesús sap compaginar feina i descans. Va haver-hi dies en què ni ell ni els seus deixebles van tenir temps ni per dinar, atenent les multituds. I coneixent el Senyor la necessitat humana del descans diu als seus: «Veni ara vosaltres sols en un lloc despoblat i reposeu una mica» (Mc 6,31). En el context del capítol, veiem que el descans que Jesús ofereix no es troba en la quantitat de temps, molt o poc; ni en un viatge o creuer cap a un lloc solitari i determinat: «Se n'anaren, doncs, amb la barca tots sols cap a un lloc despoblat.»

El descans que ofereix es troba en Ell mateix, en la seva presència i companyia. Descansar no significa estar inactiu, sinó anar amb Jesús i seguir-lo en el seu servei compassiu i indestructible a tothom. Gaudim de les merescudes vacances, però sense res que ens impedeixi descansar veritablement. «...Aprenquem d'Ell i trobarem descans...»

UN NOU LLINDAR

La urgència de l'anunci

«Aneu, anuncieu l'Evangelí per tot el món.» L'encàrrec ens ve de Jesús. El context actual ens reclama la urgència de fer-lo realitat. L'Església es fa constant ressò d'aquest encàrrec perquè sap que forma part de la seva missió més específica, ja que si existeix és per *evangelitzar*. Bàsicament es tracta d'anunciar el Crist i el seu Evangelí a totes aquelles persones que no el coneixen o viuen com si no el coneguessin. D'aquí ve la urgència d'un replantejament de tota la nostra acció evangelitzadora, tant personal com comunitària.

Així ens ho descriu el papa Francesc: «Avui, en aquest "aneu" de Jesús, hi ha presents els escenaris i els desafiaments sempre nous de la missió evangelitzadora de l'Església, i tots som cridats a aquesta nova "sortida" missionera. Cada cristià i cada comunitat discernirà quin és el camí que el Senyor li demana, però tots som invitats a acceptar aquesta crida: sortir de la pròpia comoditat i atrevir-se a arribar a totes les perifèries que necessiten la llum de l'Evangelí» (EG 20).

Dur a terme l'encàrrec de Jesús implica de ple el nostre testimoni. Els mestres només són creïbles si són testimonis i si la seva vida dona raó del que ensenyen. Per això, qui es decideix a evangelitzar ha d'acceptar ser evangelitzat i viure un procés constant de conversió. Segons el Concili Provincial Tarraconense, «evangelitzar és descobrir en el cor de cada dona i de cada home l'acció i l'ardor de l'Esperit; evangelitzar és ajudar a refer l'experiència de Déu de moltes persones allunyades, experiència que es troba intrínsecament unida a l'amor als germans, a aquella opció pels pobres i per la justícia que sempre han estat el distintiu de Jesús».

JOAN PALERO

Coordinador de l'Escola d'Animació Bíblica a València

SEBASTIÀ TALTAVULL ANGLADA
Bisbe de Mallorca

Escola Atenta

Et convido a buscar, en el teu dia a dia, un moment, un espai tranquil a casa on et puguis aturar, parar atenció a allò que sents i cuidar-te. Un moment per centrar l'atenció en la teva respiració, perquè t'acaroni, et cuidi i t'alimenti. Un moment per meditar.

01. Estigues en el present

ESTIGUES EN EL PRESENT, en aquest precís moment. Estigues en l'ara i en l'aquí. No marxis. Convida la teva ment a tornar. La VIDA es desplega en el present. Deixa estar el passat, no saltis al futur; queda't en el present i observa amb curiositat, sense jutjar, amorosament, bondadosament tot el que hi passa. Posa-hi consciència. Desperta't!

02. Accepta

ACCEPTA el que estàs vivint. Al que sorgeix a cada moment, no t'hi resisteixis, accepta-ho, deixa-ho anar i confia. Accepta totes les emocions, sentiments i pensaments que t'apareguin. Obre la porta a tots aquests convidats i deixa'ls entrar a casa teva, dona'ls la benvinguda. Potser t'estan ensenyant un nou camí a seguir.

03. Confia

CONFIA que tot això passarà. Res no dura per sempre. La impermanència de la VIDA ens porta a gaudir de cada moment, de moments agradables i no tan agradables. I ara ens adonem que estem patint: però aquesta situació també passarà. Tan sols confia en tu, en la VIDA, en l'Univers.

04. Agraeix

AGRAEIX cada moment que vius. Agraeix cada mirada, cada gest, cada carícia, cada abraçada, cada despertar, cada alè d'aire que entra i surt del teu cos. Agraeix el cant de l'ocell, que potser ara sents, agraeix que siguis cuidat, que siguis mirat, que siguis escoltat. Agraeix el fet d'estar viu, de ser-hi. No et queixis. Dona les gràcies!

05. Sigues compassiu

Sigues SENSIBLE al patiment dels altres, desitja de cor l'alleviament del seu sofriment, perquè, com tu, també han patit, pateixen i patiran. Comparteix la teva humanitat, ja que tots som éssers humans.

06. Ajuda

AJUDA a tothom que ho necessiti. Fes costat, potser a vegades sense dir res, des del silenci, escoltant, acompanyant, en la proximitat, en la distància. Ajuda a compartir el camí, a vegades feixuc, que aquests dies tots estem vivint.

07. Gaudeix

Aprofita el temps. Fes-ne un bon ús ja que un dia no viscut és un dia perdut. GAUDEIX de cada moment. Som fràgils i la vida és fugissera. No t'entretenguis en banalitats, enfoca't en allò que és important. La vida és per viure-la. No te n'oblidis.

08. Respecta

Sigues RESPECTUÓS, positiu i responsable amb les necessitats dels altres. Dels que viuen amb tu. La convivència pot ser el moment per recuperar valors que en el dia a dia restaven oblidats o bé sacsejats per l'estressant vida que portàvem. Sigues conscient!

09. Estima't i estima. Tracta't bé

Escolta el teu cor. No tinguis por. Busca la paraula o el gest de tendresa, de bondat, d'amor. Deixa't portar per l'amor que sorgeix del teu interior, del teu tresor intern. És tan necessari que tots ESTIMEM! El poder transformador de l'amor. L'amor tot ho pot. Viu des del teu cor!

10. Tingues esperança

Encoratja els que t'envolten. Els que viuen amb tu. Aquells amb qui pots parlar per telèfon, o que són lluny. Envia'ls missatges d'esperança. Sigues LLUM per als altres i convida'ls a continuar endavant. Sigues far que il·lumina. Malgrat que hi hagi núvols, plogui o nevi, el sol sempre és al darrere. Brilla resplendent.

Cuida't!: un temps per a tu

ANNA M. RIFÀ SAIS

Creadora i responsable del
Programa Escola Atenta de Vedruna
Vall Terrassa

Som en una època de l'any desitjada, perquè ens permet desconnectar de la feina, i això va molt bé. Però hi ha un col·lectiu de persones per a qui el temps d'estiu és viscut de manera no gaire plaent, i del qual podríem formar part fàcilment, ja que no és exclusiu de ningú.

Persones que no tenen gaire o gens de mobilitat i han de ser a casa o en un centre forçosament, persones que no treballen i no disposen de recursos econòmics, persones malaltes, que estan soles o bé que viuen i senten la soledat. La llista es podria ampliar molt més.

Si bé és cert que s'associa l'estiu amb vacances, sortir, sol, calor, platja, lleure, muntanya, viatjar i un munt de coses més, també és cert que hi ha alguns centres d'atenció pública que queden desatesos precisament

per aquest gaudi de les vacances d'estiu. I això porta a patir. Poca cosa hi podem fer com a ciutadans, a part de demanar que hi hagi un bon repartiment de les vacances perquè ningú no quedi desatès. Però és un tema de l'administració i el que només podem fer, a voltes, és respirar.

Respirar per no enfadar-nos, per cuidar-nos, per atendre'ns, per sentir el que necessitem i poder-nos-ho donar amb bondat i compassió. Perquè per sobre de tot ens hem d'estimar i hem de tenir cura de nosaltres mateixos, tot i que a vegades costi molt.

Per això us poso a les mans un decàleg. Deu punts que espero que puguin ajudar i acompanyar-nos en el nostre dia a dia per viure i gaudir d'una vida plena i feliç.

Respirar per
no enfadar-nos,
per cuidar-nos,
per atendre'ns,
per sentir
el que necessitem

LUNET
PROFESSORS SERVIDORS

Alma's Power
FUNDACION

**EL BENESTAR SEMPRE
COMENÇA AMB UN SOMRIURE**
- Mare Teresa de Calcuta

lunet.es
comercial@lunet.es · 902 010 977

L'Himàlaia i el jesuïta Antoni de Montserrat

BÀRBARA VIRGIL

Facultat de Teologia de Catalunya

Un altre dels jesuïtes que també va fer de la seva vida una gran recerca de Déu a través de les persones i els llocs va ser el català Antoni de Montserrat. Fa un temps que viatjant per l'Uzbekistan amb amics de Vic, vaig poder recordar la figura del jesuïta, de qui no n'havien sentit parlar abans, tot i que algun historiador català, com en Josep Lluís Alay, havia dedicat anys d'investigació, publicació i difusió a tan insigne vigatà.

Antoni de Montserrat, nascut a Vic el 1536, va ingressar a la Companyia de Jesús després de conèixer Ignasi de Loiola a Barcelona. La seva primera gran missió arriba l'any 1574, quan en companyia de 39 jesuïtes portuguesos, italians, catalans i castellans més és enviat a l'Índia, a la colònia portuguesa de Goa.

Al document *Cataleg dos Pares i Irmaos de Companhia de Jesus que foraig manats hà India Oriental, An-*

no 1574, figura un breu currículum que d'alguna manera serà a partir d'aquell moment el que dirigeixi els seus passos: «Especialista en lògica i casos de consciència, i especial talent per al proïsme.»

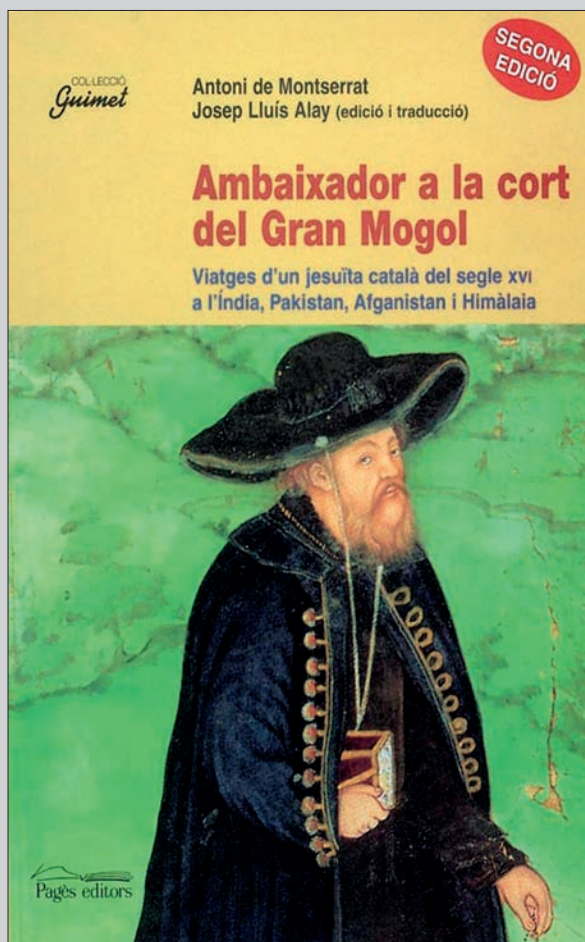
Des de Goa va marxar cap a l'interior del subcontinent per presentar-se a l'emperador mogol de l'Índia, Akbar —de sobrenom el Gran i descendent del mongol Gengis Khan—, que s'estava envoltant de mestres de les diferents religions en el seu afany de cerca de la veritat absoluta.

Els jesuïtes van oferir al Gran Mogol com a regal el vuitè volum de la Bíblia Poliglota editada a Anvers entre 1568 i 1573, les il·lustracions del qual van captivar el monarca, que els va rebre amb grans mostres d'afecte. Romandrien un any a la ciutat i durant aquest temps aprofitarien per estudiar el persa, la llengua culta de la cort, i embrancar-se en interminables debats religiosos amb els seus oponents islàmics i hinduïstes, que desembocarien en una estreta amistat entre els jesuïtes, el rei Akbar i el seu home de confiança, Abu-l-Fazl.

El jesuïta, en acompanyar l'emperador en les seves campanyes militars, va recollir amb detall el seu pas pel Caixmir, l'Afganistan, el Tibet i l'Himàlaia en la seva obra *Mongolicae legationis commentarius*, a la qual anava annexat un mapa en miniatura que incloïa una àrea força extensa del subcontinent indi.

En el mapa es pot apreciar l'Himàlaia en la seva primera representació cartogràfica de la geografia universal. També s'hi assenyalen les serralades de Karakoram i Hindu Kush. El mapa no va ser superat fins ben entrat el segle XIX, amb els treballs geogràfics britànics.

La darrera part de la seva vida va estar lligada a la història de l'altre jesuïta del qual hem parlat, Pedro Páez, i al captiveri que van patir junts abans d'arribar aquest darrer a Etiòpia. El jesuïta Antoni de Montserrat ens deixa un llegat de vida impressionant.

Aquest llibre a cura de Josep Lluís Alay permet aprofundir en el personatge.

SABER ESCOLTAR

Per què la gent no va a missa?

Pablo J. Ginés ha publicat un article sobre un estudi de Carey Nieuwhof, advocat, escriptor i protestant evangèlic. En els seus llibres, sol adreçar-se a líders cristians. Vol que creixin en la fe i els vol animar. Ha indicat una colla de raons, per les quals molts catòlics no compleixen el precepte dominical. Cal tenir en compte que la missa dominical és obligatòria per als catòlics i que pequen si no hi participen, excepte en causes justificades.

L'escriptor afirma que la gent té més diners i pot fer més coses. El diumenge, alguns van a la missa del poble, on tenen el xalet, però la falta de sacerdots ho obstaculitza. També diu que hi ha una obsessió per les activitats de cap de setmana

dels nens. Les famílies apunten els fills a diferents esports de competició que se celebren els diumenges. Els pares creuen que són més importants les activitats que les misses. Hi ha més obsessió per viatjar. S'ha descobert el plaer dels viatges i s'espera amb deler els caps de setmana i els ponts. La missa no sempre hi cap en els horaris.

Nieuwhof fa esment de les famílies trencades i refetes (i ancians sols). Els fills de pares separats canvien de casa cada cap de setmana i no sempre hi ha unanimitat per anar a missa. També molts ancians anirien a missa si els acompanyessin. Pel que fa a l'oferta *online*, hi ha cristians que deixen d'anar a l'església, perquè ja en tenen prou amb la missa de la televisió, però

JOAN GUITERAS I VILANOVA

Canonge emèrit del Capítol Catedral de Barcelona / secretaria@catedralbcn.org

obliden que no poden combregar. I ha desaparegut la sensació cultural de culpa per saltar-se la missa del diumenge.

L'autor diu que cadascú és el seu «auto-director» espiritual. Molts consideren que les normes són per als altres, no per a ells que són especials i creuen que ho saben tot, perquè ho busquen a internet. La gent no hi veu un benefici directe. Però molts no recorden que la missa és fonamental per al cristià, que per mitjà de les lectures Déu et parla i t'orienta i pots resar pels que tu estimes i combregar.

Molts consideren que les normes són per als altres, no per a ells

P-J YNARAJA

Sacerdot del Montanya
ynaraja@gmail.com

Des de lluny, es distingeix el campanar i el seu curiós disseny n'incrementa l'interès. (Segons per on hi aneu, ensopegareu amb una petita plaça de toros. Això de petita us sorprendrà si heu passat per Nîmes i heu vist l'amfiteatre romà, avui plaça taurina.)

Quan arribes a la porta de l'església, la cosa canvia i tot això ja té un interès sincer i religiós.

Us explico breuement la tradició-llegenda de l'origen de l'edifici: església-fortalesa.

Retrocedim a temps llunyans. Als Fets dels Apòstols s'explica que, després del martiri d'Esteve i Jaume, la persecució es va estendre per Israel, ara bé, quan es van trobar amb Llätzer es van plantejar qui seria capaç de matar un res-

A PROPÒSIT DE...

Saintes-Maries-de-la-Mer

suscitat.

«Val més no tocar-ho», es devien dir. I, llestos i decidits, van triar una embarcació vella, on hi van posar Llätzer, Maria, Marta, Maria la de Salomé i la de Cleofàs, una criada fidel egípcia anomenada Sara, ara patrona dels gitanos i Maximí, un dels 70 deixebles del Senyor.

Cal advertir que la gavarra no tenia vela, ni remos ni timó. Maria va estendre el seu vel i el vent va arrossegat la barca fins a la desembocadura del Roine, lloc actual on ara em situo.

Segons la tradició local i, en general altres d'occidentals, s'identifica Maria, germana de Llätzer, amb

És indubtable que la fe va entrar a la Gàl·lia pel Roine

la Magdalena i aquesta també amb la pecadora de Naïm.

Quan van arribar a terra, Maria i Maximí van marxar cap a l'interior. Llätzer va anar a Arles i a Aix-en-Provence on va morir. Marta a Avinyó i, després a Tarascó, on va matar la tarasca i, en conseqüència, els habitants es van convertir, i on fou enterrada.

A Saintes-Maries hi van quedar les Maries i allà se'n conserven les relíquies i també les de la morena Sara. El 23 i 24 de maig se celebra la seva memòria.

El que és indubtable és que la fe va entrar a la Gàl·lia pel Roine.

Tant a l'hivern com al tòrrid estiu, al seu interior, davant les imatges i al costat del Sagrari, sempre hi he trobat persones que pregaven amb fervor. Jo també ho he fet.

Les grans fites arquitectòniques de la Tortosa episcopal (IV)

La ciutat de Tortosa ha sabut preservar un seguit de patrimoni arquitectònic religiós de primer ordre. Sens dubte, l'edifici més important de tots és la catedral, joia del gòtic català que ara, amb la façana restaurada i la plaça remodelada, per primer cop des de fa segles s'obre al riu Ebre. Al costat mateix de la seu tortosina hi ha el Palau episcopal, construcció menys coneguda, però igualment considerat una autèntica meravella de l'arquitectura gòtica.

El magnífic pati gòtic del Palau episcopal.

Mn. Víctor Manuel Cardona ens acompanya fins al Palau episcopal, molt a la vora de la Seu tortosina i a tocar del riu. Com que ens ha de deixar per unes obligacions de la diòcesi, nosaltres li agraïm la visita tan completa que ens ha fet a la catedral.

Arquitectura gòtica en estat pur

La façana del Palau del bisbe és més aviat austera, tot i que per les grans dimensions que té i per les finestres gòtiques que hi veiem ja podem intuir que es tracta d'un importantíssim edifici senyorial. Però no és fins que hi entrem que es desvela davant dels nostres ulls l'elegància i bellesa d'aquesta construcció medieval: hem anat a parar a un autèntic pati noble, del qual surt una ampla escalinata gòtica que puja fins a una galeria de columnes esveltes com agulles, les quals sostenen uns discrets arcs apuntats. No ens podem estar de contemplar aquesta meravella arquitectònica una bona estona. No és la primera vegada que visitem patis d'aquesta mena: n'hem vist de semblants en altres palaus

i cases nobles dels territoris de l'antiga Corona d'Aragó, començant pel que hi ha al Palau de la Generalitat de Catalunya o els de les mansions del carrer Montcada de la mateixa ciutat de Barcelona. Tots aquests patis captiven per la seva elegància secreta, difícil d'endevinar des del carrer. Però el del Palau episcopal de Tortosa ens ha guanyat el cor potser més que cap altre: a l'hora que hi hem arribat, cap al migdia, se'ns mostra lluminós, amb tota la seva esplendor; els arquitectes medievals que el van dissenyar van aconseguir que fos atractiu i sumptuós sense necessitat de carregar-lo gaire, ni d'afegir-hi decoracions superflues. L'estructura mateixa de l'edifici, la seva essència, ja és bella per si sola, no cal vestir-la. En aquest pati el visitant s'adona que, a imitació de les persones, les construccions arquitectòniques poden tenir ànima. Si això és veritat, llavors l'ànima d'aquest palau és de les més pures que hem conegut mai.

Com han fet generacions i generacions abans que nosaltres, pugem l'escalinata noble que ens

Una ampla escalinata gòtica puja fins a una galeria de columnes esveltes com agulles

porta a la galeria superior. Guai-tem avall i ens imaginem l'entrada i sortida dels carruatges segles enrere, o ens afigurem com els successius bisbes que han viscut en aquest palau sortien a rebre en aquest lloc amics i enemics. Allà on mireu no hi ha enlloc res que no sigui medieval, per la qual cosa no és estrany que aquest pati s'hagi fet servir més d'una vegada com a escenari de pel·lícules, sèries o anuncis.

Creuem una porta i tot d'una ens trobem en una magnífica sala de sostre de fusta, sostingut per uns arcs molt alts que van de banda a banda. Al fons de tot, dos grans finestrals permeten que la claror estival ho il·lumini tot sense destorbs. Des de darrere el vidre tenim una bona vista dels barris de l'altra banda del riu. L'Ebre baixa ample i mandrós just per sota nostre. D'aquesta sala és impossible no fixar-se en una portalada que hi ha en una de les parets: és l'entrada a la capella del palau. És una obra gòtica d'un gran refinament. Els escultors i picapedrers medievals van demostrar en aquesta portalada l'art sublim que podia sortir de les seves anònimes però expertes mans. Al timpà hi ha esculpida una bonica Mare de Déu, que dreta i amb el cos lleugerament inclinat, serveix l'Infant en braços. A dreta i esquerra vigilen l'entrada imatges de sants bisbes. La mitra i les vestidures encara conserven part de la rica pigmentació original. Així mateix, els ulls no han perdut del tot el color fosc de l'iris, de manera que sembla que la seva mirada escruti els cors dels qui es disposen a entrar al lloc més sagrat del palau.

Una capella única

Hem creuat el llindar de la porta, i els severs sants de pedra, que s'han mostrat molt indulgents, ens han deixat passar. A la històrica capella dels bisbes de Tortosa l'art medieval de tot el palau arriba a la seva màxima esplendor: tot i que és relativament petita ens sorprèn per la inusual alçada. De fet, quan un hi entra els ulls se'n van inevitablement cap amunt, on es troben amb una elaborada coberta gòtica en forma d'estrella. Nervis i claus

La portalada de la capella és una obra mestra medieval.

El pati del palau s'ha fet servir més d'una vegada com a escenari de pel·lícules, sèries o anuncis

Palau episcopal de Tortosa

Carrer de la Croera, 9, 43500 Tortosa

Tel. 977 440 700

Visites: de dilluns a divendres de 10 a 13.30h

Dissabtes i diumenges tancat

La complexa volta en forma d'estrella de la capella.

de volta s'entrellacen i dibuixen en pedra una mena de segon cel estelat. Ens trobem a l'avantsala de la glòria celestial.

Per dessota hi ha uns grans finestrals que són cecs, perquè no donen a l'exterior. Fa segles van ser pintats amb colors vius com si es tractés de veritables vitralls, i hi veiem apòstols, sants i màrtirs. La llum entra en aquesta singular capella per un gran ull de bou situat just sota la volta, i també per una finestra senyorial que s'obre a la banda del riu. D'aquesta finestra ens crida l'atenció que tingui un festejador, és a dir, dos bancs de pedra molt propers i encarats que permeten mantenir una conversa íntima que ningú més no pot sentir. N'havíem vist en diverses estances d'edificis medievals, fins i tot en algunes sales de monestirs, però mai dins mateix d'una església o capella.

Queda clar que aquesta capella no va acollir grans multituds, i que el poble tortosí no hi va arribar a entrar mai. De fet, la grandiosa catedral era i és l'església per an-

tonomàsia que té la funció d'aplegar el poble fidel de la diòcesi. La capella del palau episcopal va ser feta perquè hi celebrassin el bisbe, alguns sacerdots i diaques i amb la presència potser del servei més proper. Avui, en canvi, l'espai és accessible a tots els visitants que ho vulguin.

Tornem a la sala que hi ha davant la capella i sortim per una porteta que dona a una balconada sobre el riu mateix. L'Ebre llepa amb parsimònia des de fa segles la riba on ens trobem. Per sota nostre passa sense adonar-nos-en l'aigua que la pluja ha deixat a llocs tan distants entre ells com els pics rocosos dels Pallars, les fagedes de Navarra, les vinyes de la Rioja, o els erms del baix Aragó. Tortosa senyoreja sobre totes aquestes aigües, les quals la proclamen com la veritable capital de l'Ebre.

Però la nostra ruta tortosina encara no ha arribat a terme. Ens queda endinsar-nos pels costeruts carrers de la ciutat vella per visitar l'històric convent de Santa Clara.

LLUÍS SIMÓN PASCUAL, pvre.
Vicari episcopal per la caritat

La senzilla flor de la confiança

«La senzilla confiança de la fe es transmet com un foc, de l'un a l'altre [...]. Si els nostres passos es fan pesats, seríem capaços de descobrir la flor del desert? És la que s'obre a l'albada, en els moments del continu recomençar, quan un alè de confiança ens porta lluny pel camí d'una bondat serena. Aquesta confiança pot donar-nos el gust d'estimar la vida sobre la terra i, al mateix temps, esperar el més enllà, una vida que no tindrà fi» (Roger de Taizé).

En un temps com el nostre, tan secularitzat i que sembla haver-se allunyat de la fe, voldria parlar de la confiança en Déu. No tant de la fe, que és una virtut teològica, un do de Déu, sinó de la nostra resposta, lliure, a aquest do. Diu un teòleg: «L'acte de creure és sempre el resultat d'un compromís de la nostra llibertat.» És el salt de la fe.

Penso que, per a un cristià del nostre temps, del segle XXI, és fonamental fer aquest acte gratuït, personal i lliure de creure, que és un obsequi a Déu. Durant molt de temps, potser va ser suficient ser cristià per tradició, per inèrcia. Ara ja no. Un pot anar tirant i anar fent, però arriba un dia (la vida inevitablement t'hi porta), en què és necessari deixar tots els arguments

racionals, tots els obstacles, i llançar-se i abandonar-se a les mans de Déu, amb la confiança que no es caurà en el buit, sinó que hi ha Algú que ens sostindrà.

Aquest és el camí de la pau. Diu meravellosament el germà Roger de Taizé: «Acceptar una i altra vegada les proves habitualment unides a l'existència humana. [...] Buscar sempre la pau del cor. [...] I la vida es torna bella. [...] I la vida serà bella. I neix l'inesperat.»

Es cert que es tracta d'una pau que, en aquest món, mai no serà definitiva ni plena. De fet, un cop donat aquest sí, caldrà anar-lo renovant sempre, amb pujades i baixades constants, enmig de dubtes i vacil·lacions.

Moltes vegades, els sofriments, les decepcions i els dubtes amagaran el rostre de Déu. I tots sabem prou bé com costa a vegades mantenir-se ferm. Però aleshores, potser envoltats de foscor, som cridats novament a fer aquest salt en la fe; a donar a Déu el regal més gran que podem oferir-li: un senzill, però meravellos, acte de confiança. És com la flor que un nen ha recollit amb molt d'esforç i que ofereix a la seva mare: la flor de la confiança.

El nostre món no ens hi ajuda: ens hem fet adults, «savis», gover-

nem el món, ho volem controlar tot, comprendre-ho tot, però l'Evangeli és tot al contrari: «Si no us feu com nens, no entrareu al Regne de Déu.» No hi ha cap altre camí que el de la senzilla confiança, malgrat tot. No és gens fàcil, però avui més que mai és indispensable.

Moltes vegades ens pensem que aquest acte de confiança suposa defugir la raó, que suposa renunciar a comprendre, o bé que és un signe d'immaduresa. Però és tot al contrari: l'acte de confiança, avui com mai, demana una maduresa profunda, forjada en el foc del dubte, del sofriment, de la impotència, fins i tot de la desesperació.

Però per poder fer aquest pas, hi ha una condició prèvia, indispensable: la pregària del cor. Entrar en el nostre interior, i dialogar amb Déu, parlar-li com qui parla amb el seu millor amic. És en el terreny del cor humil i honest on creix la flor de la confiança.

Avui podríem fer nostra la preciosa pregària del germà Roger: «Esperit Sant, llum interior, en la treballada terra de la nostra vida, vens a oferir-nos una senzilla confiança en tu. Per això nosaltres volem acollir-te amb senzillesa, com els pobres de l'evangeli.»

JOAN-ENRIC VIVES
Arquebisbe d'Urgell

La reforma de la Cúria Romana

La Constitució apostòlica *Praedicate evangelium* (Prediqueu l'evangeli), promulgada pel papa Francesc el 19 de març de 2022, és el text legislatiu que reforma la composició i competències dels diferents Dicasteris i altres organismes que conformen la Cúria romana. La seva redacció va durar 9 anys i va entrar en vigor el 5 de juny del 2022, derogant i substituint la normativa precedent del 1988, *Pastor Bonus*, de Joan Pau II. Convé que, encara que sigui resumidament, sigui coneguda per tot el Poble de Déu.

Defineix la Cúria romana com «la institució de la qual el Romà Pontífex es val ordinàriament en l'exercici del seu suprem ofici pastoral i la seva missió universal al món» (art. 3). Així mateix, precisa que «està composta per la Secretaria d'Estat, els Dicasteris i altres organismes, tots jurídicament iguals entre si» (12). Tracta de la promulgació, publicació i vigència, i en els continguts distingeix: la Cúria romana, el rol dels laics i l'estructura de la Cúria romana. Es canvia la nomenclatura dels departaments de la cúria que anteriorment s'anomenaven congregacions o consells pontificis i que passen a anomenar-se Dicasteris. També se'n canvia l'ordre.

Al text es creuen diversos llenguatges: teològic, eclesiològic, espiritual, pastoral i, sobretot, a partir del tercer capítol, el jurídic i organitzatiu. Consta d'un preàmbul, seguit dels principis i criteris. S'afirma que predicar l'Evangeli passa per donar testimoni —de paraula i obra— de la misericòrdia que la mateixa comunitat cristiana va rebre gratuïtament, a exemple del Senyor i el Mestre, rentant els peus

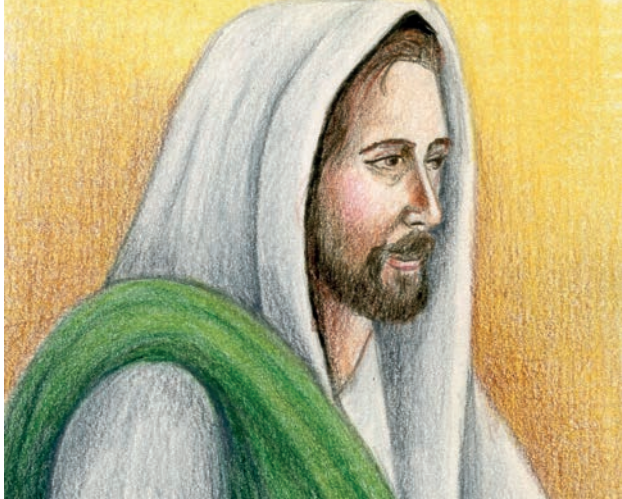
als seus deixebles. Això vol dir que l'Església està cridada a inserir-se a la vida quotidiana, escurçant les seves distàncies, assumint la vida humana i tocant la carn sofrent de Crist en el poble.

Són importants els passatges dedicats a la conversió missionera de tota l'Església, misteri de comunió; o sobre la sinodalitat, viscuda i entesa com a «escolta mútua» entre «Poble fidel, Col·legi Episcopal i Bisbe de Roma». I, igualment, sobre els bisbes, dels quals es diu que representen les seves Esglésies respectives «i tots, juntament amb el Papa, representen l'Església universal en un vincle de pau, d'amor i d'unitat» (6). És necessari incrementar la potencialitat de les Conferències Episcopals, que constitueixen actualment un dels mitjans més significatius d'expressió i servei a la comunió eclesial. Envers elles, la Cúria no ha d'actuar interposant-s'hi (9), sinó servint-les (8). Hi ha dos punts destacats: el referit a la capacitat governativa i magisterial del laïcat i, sobre la reforma de la Cúria i la seva estreta vinculació amb allò que el Papa entén i promou com a «conversió del Papat». Al Preàmbul (10), s'afirma que s'ha de «preveure la implicació dels laics, fins i tot en funcions de govern i responsabilitat». «Qualsevol fidel pot presidir un Dicasteri o un Organisme» (5), tenint en compte que «cada institució curial compleix la seva missió en virtut de la potestat rebuda del Romà Pontífex, en nom del qual opera amb potestat vicària en l'exercici del seu servei primacial». Es fonamenta «la participació del laïcat a la direcció de l'Església», no en el ministeri ordenat, sinó al sacerdoci de Crist (cf. LG 10).

COMENTARI DE LA PARAULA

La mesura real de la salvació (Lc 13,22-30)

GLORIA MONÉS

La pregunta per la salvació és dels interrogants que més inquieta la humana condició. De fet, juntament amb el fet de l'existència del mal és dels punts febles de la nostra fe en Jesucrist, Déu i Salvador nostre. Si Déu és tan bo, per què hi ha mal en el món? Si Déu és poderós per atreure tothom cap a Ell, per què hi ha persones que no accepten en la vida present la misericòrdia divina que en Jesucrist s'ha revelat de manera tan excel·lent, tan divina i alhora tan humana? El mal i la salvació ens aclaparen la consciència i la intel·ligència i ens distreuen de la veritable resposta.

De fet, Crist, Mestre i Salvador nostre, ens respon canviant la perspectiva. Ens introdueix en la problemàtica de l'univers i dels seus interrogants des d'una actitud ètica. Què faig perquè el món canviï? ¿Quina força interior és la que alimento per tal de viure en el bé i en la fe de Déu? Moltes vegades podem tenir l'actitud dels qui només pregunten, però no fan res. Crist Jesús ens diu que aquesta és la postura de l'inic, del dolent, del qui no té bona intenció en la seva cosmovisió, la seva ortodòxia i la seva ortopraxi.

La porta estreta de la fe, confessada i viscuda, és la humanitat redemptora del Senyor. La clau de

volta del món, del bé i de la salvació és la vinguda en la carn del Fill de Déu al si virginal de Maria. Vèncer el mal i acollir la salvació és un do, sentit i correspost, conseqüència d'acollir el missatge de l'àngel Gabriel, que havia anunciat a Maria, a manera de pòrtic de la salut: que vindria el Poderós Fill del Pare a subvertir les estructures i les lògiques del mal de soca-rel, des del pecat, per instaurar-hi el regne de gràcia, d'amistat de Déu amb els homes i de la humanitat amb Déu. La porta estreta, doncs, és Crist i el seu misteri salvador.

També hi ha la llibertat humana que posseïm per do diví. Té per objecte acollir voluntària i lliurement la revelació de l'amor de Déu i les seves conseqüències, juntament amb una sèrie d'exigències. L'amor de Déu és do de Déu per fer-nos lliures i sentir-nos-hi realment amb el barem de l'amor de Crist, mesura de l'incommensurable Déu totpoderós. I l'amor de Déu, com ens anticipa l'experiència de l'amor humà, comporta premis i exigències, compromisos. Heus ací la clau i sentit de la nostra existència. Aquesta és la nostra resposta, la nostra defensa, la nostra proposta universal. *Adveniat regnum tuum. Marana tha.*

MARCOS ACEITUNO
Biblista

CONSULTORI BÍBLIC

JAUME SIDERA, cmf

Com hem d'entendre les figures de les germanes Marta i Maria? (i II)

Troblem les dues germanes en l'episodi de la mort de Llätzer el seu germà. Marta és la mestressa que ordena el protocol. Estima Jesús. Li retreu per què ha trigat tant. Però fa la mateixa professió de Pere. Acompanya Jesús al sepulcre, i segons el protocol, si el difunt hi porta quatre dies, val més deixar-ho córrer. Encara no entén que el Pare glorifica el Fill, el farà conèixer com és, justament en l'acte de mostrar que Ell és la resurrecció i la Vida.

Maria és la dona sensible: «Si haguessis estat aquí...» I plora i arrenca el plor de Jesús. I l'acompanya al sepulcre.

Tornem a Marta i Maria amb Llätzer, el germà ressuscitat, en el sopar on Jesús hi és invitat. Marta fa allò que sap fer: servir. Ja no és la mestressa de la casa. Maria és la intuïtiva que copsa la transcendència del moment. I presta el darrer homenatge ungint els peus de Jesús amb un perfum de gran preu. I els hi eixuga amb els cabells. La casa i l'Evangeli s'omplí de la flaire generosa, en contrast violent amb la gasiveria hipòcrita de Judes. I Jesús la felicita. S'ha avançat a retre al Senyor els honors funeraris que ja no els podrà retre.

El Senyor, que havia dit a Marta que amb una mossada n'hi havia prou, ara agraeix l'increïble gest de Maria pel gran amor que la inspira. I tanmateix no m'explico com no veig Llätzer.

Una cosa em crida l'atenció: ni en la passió ni i la resurrecció no hi ni Llätzer ni les seves germanes Marta i Maria. Ho entenc més bé si miro el paper de Marta i Maria observant el compàs. Amb una pua estimem Déu i amb l'altra l'estimem com Maria i el bon Samarità.

PER A CONSULTES:
REDACCIO@CATALUNYACRISTIANA.CAT

Diumenge XXI de durant l'any

Lectura primera

Is 66,18-21

*De totes les nacions portaran
els vostres germans*

Lectura del llibre d'Isaïes:

Això diu el Senyor: «Jo conec les obres dels homes i els seus pensaments. Jo mateix vindré a reunir la gent de totes les nacions i de totes les llengües. Tots vindran aquí i veuran la meva glòria, i faré un prodigi enmig d'ells. Després enviaré alguns dels supervivents a les altres nacions, a Tarsís, a Fut i a Lud, a Mòsoc i a Ros, a Túbal i a Javan, a les illes llunyanes, que mai no havien sentit parlar de mi ni havien vist mai la meva glòria, i anunciaran la meva glòria entre les nacions. I de totes les nacions portaran els vostres germans com una ofrena al Senyor. Els portaran a cavall, en carruatges, en lliteres, muntats en mules o en dromedaris, fins a la muntanya santa de Jerusalem, diu el Senyor. Els presentaran tal com els israelites presenten en vasos purs la seva ofrena en el temple del Senyor, i jo fins en prendré alguns d'entre ells per fer-ne sacerdots o levites.»

Evangelí

Lc 13,22-30

*Vindrà gent d'orient i d'occident
i s'asseuran a taula en el regne de Déu*

Lectura de l'evangelí segons sant Lluc:

En aquell temps, Jesús, tot fent camí cap a Jerusalem, passava per viles i pobles i ensenyava. Algú li

Salm responsorial

116

Lloeu el Senyor, tots els pobles,
glorifiqueu-lo totes les nacions.

*R. Aneu, anuncieu l'evangelí
per tot el món.*

El seu amor per nosaltres
és immens,
la fidelitat del Senyor
durarà sempre. *R.*

Al·leluia

Jn 14,6

*Jo soc el camí, la veritat i la vida,
diu el Senyor;
ningú no ve al Pare sinó per a mi.*

preguntà: «Senyor, són pocs els qui se salven?» Ell contestà: «Correu, mireu d'entrar per la porta estreta, perquè us asseguro que molts voldran entrar-hi i no podran.

»Després que el cap de casa s'haurà alçat a tancar la porta, de fora estant començareu a trucar i direu: «Senyor obriu-nos.» Ell us respondrà: «No sé d'on sou.» Llavors començareu a dir-li: «Menjàvem i beviem amb vós i ensenyàveu pels nostres carrers.» Ell us respon-

Lectura segona

He 12,5-7.11-13

El Senyor repta aquells que estima

Lectura de la carta als cristians
hebreus:

Germans, heu oblidat les paraules encoratjadores que l'Escriptura us adreça com a fills: «Fill meu, no desestimis la correcció que ve del Senyor, no et cansis quan ell et reprèn, perquè el Senyor repta aquells que estima, fa sofrir els fills que ell prefereix.» És per a la nostra correcció, que sofrim: Déu us tracta com a fills. Perquè, quin fill hi ha que el seu pare no corregeixi? La correcció, de moment, no sembla que porti alegria, sinó tristesa, però més tard, els qui han passat per aquest entrenament en cullen en pau el fruit d'una vida honrada. Per això enfortiu les mans que es deixen anar i els genolls que es dobleguen, aplaneu el camí per on passa el vostre peu, perquè el qui va coix no es faci més mal, sinó que es posi bé.

drà: «No sé d'on sou. Lluny de mi, tots vosaltres que obràveu el mal.»

»Allà hi haurà els plors i el crui-xir de dents quan veureu Abraham, Isahac i Jacob amb tots els profetes en el regne de Déu, mentre que a vosaltres us hauran tret fora. I vindrà gent d'orient i d'occident, del nord i del sud i s'asseuran a taula en el regne de Déu. Mireu, ara són darrers els qui llavors seran primers, i són primers els qui llavors seran darrers.»

Calendari de la setmana

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions

(CICLE LITÚRGIC C; FERIAI II)

TEMPS DE DURANT L'ANY

(SALTERI: SETMANA 1)

Agost

21. DIUMENGE

Diumenge XXI de durant l'any, Verd. Lectures: Isaïes 66,18-21 / Salm 116 / Hebreus 12,5-7.11-13 / Lluc 13,22-30
SANTORAL: Bonosi i Maximià, mr.; Ciríaca, mr.; Pius X, p.; Privat, b. i mr.

22. DILLUNS

Benaurada Verge Maria Reina (MO), Blanc. Lectures: 2 Tessalonicencs 2,1-3a.14-17 / Salm 95 / Mateu 23,23-26
SANTORAL: Timoteu, mr.

23. DIMARTS

Fèria, Verd. Lectures: 2 Tessalonicencs 2,1-3a.14-17 / Salm 95 / Mateu 23,23-26. O bé: *Santa Rosa de Lima* (ML), Blanc.
SANTORAL: Felip Benici, prev.

24. DIMECRES

Sant Bartomeu (F), Vermell. Lectures: Apocalipsi 21,9b-14 / Salm 144 / Joan 1,45-51
SANTORAL: Àurea, vg. i mr.; Emília de Vialar, rel. i fund.

25. DIJOUS

Fèria, Verd. Lectures: 1 Corintis 1,1-9 / Salm 144 / Mateu 24,42-51. O bé: *Sant Lluís de França* (ML), Blanc. Lleida i Urgell: **Sant Josep de Calassanç** (MO), Blanc.
SANTORAL: Genís, mr.; Patrícia.

26. DIVENDRES

Santa Teresa de Jesús Jornet (MO), Blanc. Lectures: 1 Corintis 1,17-25 / Salm 32 / Mateu 25,1-13
SANTORAL: Balduí, monjo; Cesa-ri d'Arles, b.; beat Juníper Serra, prev.; Zeferí, p. i mr.

27. DISSABTE

Santa Mònica (MO), Blanc. Lectures: 1 Corintis 1,26-31 / Salm 32 / Mateu 25,14-30

El Sant 25 AGOST

Sant Josep de Calassanç

Un dels trets més distintius del cristianisme és la preferència pels petits, pels últims. Per això moltes de les congregacions de l'Església tenen per finalitat l'atenció als més pobres. Sant Josep de Calassanç (1556-1648) va ser un clar exemple d'aquesta entrega cap a aquells que el món menysprea.

Nascut a Peralta de la Sal, a la franja d'Aragó, va estudiar teologia a Lleida, València i Alcalá de Henares i va ser ordenat sacerdot el 1583. Després d'una forta experiència espiritual, va vendre tots els seus béns i se'n va anar a Roma per estar al costat d'orfes i captaires. El 1597 ell i altres companys van obrir una escola per a nens pobres; naixien així les Escoles Pies, que aviat van ser reconegudes pel Papa. La congregació, tanmateix, es va trobar amb dificultats, en part perquè la classe benestant considerava que educar els pobres podia portar inestabilitat social. El mateix Josep de Calassanç va ser víctima d'aquesta animadversió i va ser acusat injustament d'incompetència al capdavant de la congregació. Però malgrat tot, els escolapis ben aviat van anar obrint cases i escoles per tot arreu. Sant Josep de Calassanç va ser cano- nitzat el 1767 per Climent XIII.

Ritual del bateig. Dos detalls significatius

JAUME GONZÁLEZ PADRÓS
Institut de Litúrgia
ad instar Facultatis

En el ritual del bateig dels infants hi ha dues rúbriques que, fàcilment, poden passar desapercebudes i que, tanmateix, introdueixen dos moments ben significatius.

La primera fa referència a una monició. Després de la benedicció de l'aigua i abans de la renúncia i professió de fe, trobem la indicació següent en lletra vermella: el celebrant s'adreça als pares i als padrins amb les paraules següents. Tot seguit llegim el text en qüestió. Fixem-nos que, a diferència de les altres rúbriques, aquí no hi afegeix al final «o unes de semblants». Per tant, no és permès d'adaptar la monició, sinó que el llibre obliga a llegir-la literalment. Per què aquesta obligació? La resposta la trobem en el mateix contingut del text. En ell s'expressa als pares i padrins la substància del sacrament del baptisme, la nova vida que ve de l'aigua i de l'Esperit Sant, i que hauran d'educar en la fe els infants perquè aquesta vida divina que rebran creixi en ells cada dia més.

I, encara, abans d'acabar, la monició recorda als adults que han presentat els infants al sacrament que han de ser conseqüents amb la seva fe i que, tot fent memòria del propi baptisme, han de renunciar al pecat i professar la fe de l'Església, en la qual són batejats els infants, per tal que siguin un bon exemple de vida cristiana. Per això, tot seguit, venen les preguntes amb les quals es materialitza l'esmentada renúncia i la professió de fe.

El Ritual del bateig dels infants subratlla fortament el compromís dels pares i dels padrins en vistes a l'educació cristiana dels petits, a fi i efecte que el sacrament no quedi infructuós. Si faltés completament l'esperança fonamentada sobre l'educació catòlica del nen cal diferir el baptisme, segons especifica el Dret Canònic (cànon 868). D'aquí que, aquesta monició, amb pa-

raules concretes, sigui obligada i el celebrant no la pugui modificar.

L'altra rúbrica la trobem en la conclusió del ritu. Diu així: si el baptisme no s'ha celebrat en el presbiteri mateix, es va en processó a l'altar, portant els ciris encesos dels acabats de batejar. Aquesta processó no és opcional, sinó que també obliga dins de la celebració pel seu gran significat.

Acabar el bateig davant l'altar fa evident que, aquest, troba la seva plenitud en el sacrament de l'eucaristia, dins del marc de la iniciació cristiana. Així, tot caminant del baptisteri al presbiteri, es manifesta de forma ritual que el batejat ha de recórrer aquest camí sacramental a fi i efecte que el baptisme, confirmat pel segell del do de l'Esperit Sant (segon sacrament), arribi al seu cim amb la participació de la taula eucarística. Els dos primers sacraments no es repeteixen; en canvi, el tercer, es renova cada diumenge i, fins i tot és possible cada dia.

Per altra banda, aquesta breu processó també ens fa comprendre que el sacrament de la fe —el baptisme— porta al sacrament de la caritat, l'eucaristia. És a dir, que la persona batejada, que ha rebut les virtuts teològals en la seva ànima per gràcia del baptisme i que la confirmació ha perfeccionat, ha de viure sempre de l'amor de Crist, amor significat sacramentalment per la celebració eucarística i rebut en la conseqüent comunió. És allò que llegim en la carta de sant Jaume: «Si no es demostra amb les obres —la caritat—, la fe tota sola és morta» (cf. Jm 2,17).

Així mateix, no se'ns escapa que, a partir d'aquests textos i dels ritus esmentats, hom pot fer una magnífica mistagògia davant els qui participen en la celebració, per fer-los comprendre la radicalitat i l'excel·lència d'aquest sacrament. Seria una llàstima negligir-ho i perdre aquesta oportunitat.

Minyons Escoltes i Guies de Catalunya avança cap a la renovació de l'entitat

JUDIT MEIX
Sant Celoni

Minyons Escoltes i Guies de Catalunya (MEG) va celebrar els dies 14 i 15 de maig una trobada de caps i responsables associatius per avançar cap a la renovació del model d'entitat. Sota el lema «Canviem per canviar el món», joves voluntaris d'arreu de Catalunya es van trobar a Sant Celoni per debatre sobre els eixos de transformació de l'entitat i gaudir d'un cap de setmana ple d'activitats i escoltisme.

Les propostes de canvi que es van treballar en les dues jornades s'engloben en el model de governança democràtica, el mètode pedagògic i la definició d'entitat. «Aquest cap de setmana hem definit com ens volem organitzar, com ens volem comunicar i com volem prendre les decisions», explica la Taula Executiva de MEG. I afegeix: «Volem ser més i volem canviar perquè ho volem fer millor.»

La trobada va concloure amb un acte públic que va comptar amb la presència de representants de la Generalitat de Catalunya, de l'Ajuntament de Sant Celoni i d'altres entitats educatives. El director general de Joventut, Àlex Sastre, va dirigir unes paraules als assistents, posant en valor la tasca

educativa que duen a terme els caps. «En un món hostil i injust, vosaltres sou tenda de campanya, un lloc de confiança on portar els nostres infants, perquè teniu els valors que el país vol», va afirmar Sastre.

Raül Garcia, alcalde de Sant Celoni, també va intervenir a l'acte públic, recordant el seu pas per l'Agrupament Escolta i Guia EROL: «Esperem que aquesta trobada hagi sigut un bon punt de retrobament per obrir l'entitat i fer-la més forta.»

Emboliquem la TroCa és la primera gran trobada de cap de setmana organitzada per MEG des de l'esclat de la pandèmia del Covid-19. Va ser estructurada en format d'acampada i en un entorn natural, essència del moviment escolta i guia. A més de les dinàmiques per reflexionar i treballar la transformació de MEG, els assistents van gaudir d'una fira de projectes d'entitat i tallers on fer xarxa i teixir vincles.

L'any 2019, l'Assemblea General Ordinària de MEG va aprovar el nou Pla Estratègic de l'entitat, amb l'objectiu d'adaptar-la als nous reptes socials i mediambientals. Durant aquests tres anys, MEG ha anat treballant les fites marcades al Pla i ara toca emprendre l'objectiu de transformar l'entitat i adaptar-la als nous temps. Fa més d'un any que caps i responsables associatius treballen en la identificació de necessitats i reptes d'entitat, tot generant idees de millora i objectius a assolir.

Amb el suport de comissions de treball, formades per persones expertes amb coneixement transversal de l'entitat i una àmplia trajectòria a l'organització, s'han traçat solucions a aquests reptes, les quals s'hi van presentar per ser treballades.

MEG és una associació sense ànim de lucre amb la missió d'educar infants i joves a través del mètode escolta i guia, fent-los protagonistes del seu creixement personal, per tal que esdevinguin persones conscients, actives i compromeses amb la societat. Formen part de l'associació prop de 16.000 infants i joves en 153 agrupaments arreu del país, amb una visió compartida: deixar el món millor de com l'han trobat.

Postals des d'Andalusia

Paraules al meu jardí (3)

En aquests mesos d'estiu, continuo oferint algunes «roses-paraules» del meu jardí.

Comunicació ideal

Una de les «roses-paraules» més boniques és, sens dubte, la de la comunicació. Hi ha una comunicació ideal? És clar que sí. La que té aquests cinc centelleigs: «Acollir, escoltar, dialogar, comprendre i enriquir.» Són esclats molt bonics, fàcils de viure.

Cançó / «Hasta la locura»

La cançó *Hasta la locura* la trobareu a internet. La podeu buscar i escoltar. Però jo la vaig conèixer perquè me la va enviar una religiosa que, amb la seva guitarra i la seva veu, la va interpretar de meravella. La lletra no pot ser més intensament religiosa i emotiva. Pot servir per meditar el bon grapat de missatges que transmet.

Hasta la locura

...Me puede faltar todo en la vida.

Me puede faltar hasta la vida. Pero nunca quiero que me falte, el deseo de amarte hasta el final (bis).

Hasta la locura te amo, Señor. Ya no quedan dudas en mi corazón de que te amo, de que te amo, Señor.

Quiero amarte hasta el extremo, sin reservas darme por entero, como los que se han enamorado. Yo te canto, mi amado, hasta el final.

Te amo. Te amo. Te amo, Señor. Hasta la locura te amo, Señor. Ya no quedan dudas en mi corazón, de que te amo, de que te amo, Señor.

ANTONIO GIL
Sacerdot i periodista

Cartes

Adoració en auge

Ningú discuteix la manca de vocacions religioses a la nostra Església. Tampoc la disminució dels assistents a missa, tot i que això no es pot generalitzar, però aquesta és la tendència. Crec, però, que alguna cosa tan important com l'Adoració Eucarística gaudeix de bona salut, gràcies a Déu.

Un exemple recent va ser la Vetlla de Corpus Christi a la basílica de la Sagrada Família i la posterior adoració, durant tota la nit, a la cripta. A la vetlla hi van assistir més de mil dues-centes persones i, a l'Adoració, unes cinc-centes, repartides en torns. Totes acompanyant Jesús Sagramentat. Podem considerar aquest nombre d'assistents molt bo.

El que em crida més l'atenció és que, si visitem petites parròquies de barri, en moltes hi ha un temps, més o menys llarg, en el qual el Santíssim està exposat.

Aquest fet és la mostra més palpable que l'Adoració Eucarística creix i s'expandeix. Celebrem-ho, donant gràcies a Déu i a la intercessió de la Mare de Déu. I demanem a l'Esperit Sant que ens doni força per seguir aquest camí.

Sant Joan Pau II deia que l'Adoració Eucarística era com tenir una audiència privada amb Déu. Ens resistirem a tenir aquest privilegi?

JUAN J. RIBAS

La «bolacràcia»

Amb la *bolacràcia* és molt fàcil desprestigiar i fastiguejar qui vulguis perquè no pensa com tu, o, senzillament, perquè et cau malament. Gràcies als nous mitjans,

les mentides s'escampen per tot arreu.

El que més trobo a faltar és la confiança de tots i totes. Confiança que ens permet entendre'ns amb facilitat els uns amb els altres, perquè l'altre no t'enganyarà, ni tu a ell. Per contra, la maledicència s'ha disparat perquè és molt fàcil fer-la universal, sense gairebé cap responsabilitat, i anònimament. A la xarxa, tot i que sempre hi queda rastre, es triga massa a destapar el responsable i, quan se'l desobreix, la gent ja s'ha oblidat del tema.

JESÚS DOMINGO MARTÍNEZ

Un dret fals

El mes de juny passat, el Tribunal Suprem dels Estats Units va abolir el dret —fals dret— a l'avortament.

A la seva Constitució aquest dret no existeix. Tampoc existeix a la nostra Constitució espanyola i esperem que el Tribunal Constitucional també s'acabi d'expressar en aquest sentit: la vida del nasciturus és un dret que cal protegir.

Ni existeix ni pot existir el dret a l'avortament, perquè no pot existir el dret a matar un innocent.

Previ a la gran manifestació d'Espanya contra l'avortament a Madrid (26 de juny del 2022), vam conèixer la cançó d'una cantautora adolescent madrilenya, filla i neta de defensors de la vida i la veritat. La seva àvia, emocionada, me la va enviar de seguida, i ara es pot escoltar a internet (#NosJugamosLaVida). Una cançó meravellosa plena de tendresa de l'infant a la seva mare que li va impedir néixer.

JOSEFA ROMO

Podeu enviar les cartes a:

redaccio@catalunyacristiana.cat

«Sant Joan de la Creu és un gran coneixedor de l'ànima humana»

Manuel García Hernández, autor del llibre «Por las sendas de la noche. A zaga de san Juan de la Cruz»

MAC

Manuel García Hernández és doctor en Ciències Geològiques per la Universitat de Granada, de la qual va ser professor entre el 1972 i el 2011. Va estudiar Teologia a la Facultat de Teologia de Granada i es va ordenar sacerdot diocesà el 1991. Dedica gran part del seu temps a la integració entre psicologia i espiritualitat, acompanyant processos i impartint tallers i conferències. Acaaba de publicar un nou llibre, *Por las sendas de la noche. A zaga de san Juan de la Cruz*, editat per San Pablo.

El qui decideixi endinsar-se en un itinerari espiritual d'encontre amb Déu, és ineludible que transiti per aquesta «nit fosca» que ens proposen tants mestres?

Tot itinerari espiritual passa necessàriament per transcendir els mecanismes possessius i autoreferencials de l'ego. Aquest procés, que inclou també la superació d'imatges immadures de Déu, no és gens fàcil ni ràpid. Comporta etapes fosques que desconcerten, perquè s'esfondren seguretats anteriors abans que apareguin nous horitzons de més gran realització. Ara bé, cada itinerari és únic, com cada ésser humà, i depèn molt de condicionaments personals i biogràfics. En algunes situacions, el procés és triat (sant Joan de la Creu l'anomena en aquest cas *nit activa*); però en d'altres, la persona és impulsada pels esdeveniments de la vida a patir-ho (*nit passiva*).

Vostè afirma en una de les pàgines que en aquesta travessa és «encertat comptar amb sant Joan de la Creu com a company de camí». Per què?

Per dues raons fonamentals: pri-

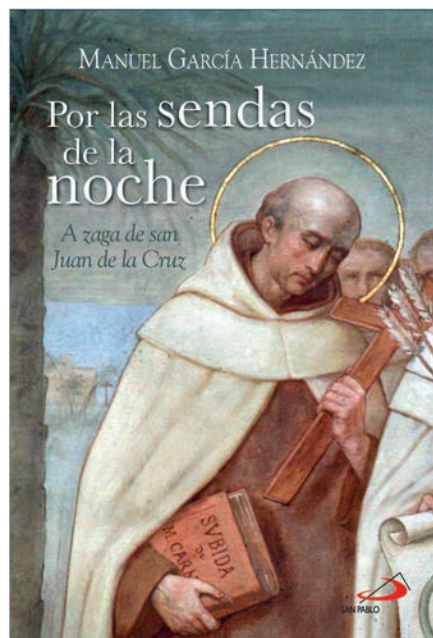
mera, perquè ell va conèixer per experiència pròpia les etapes fosques del camí, en haver-lo transitat en la seva totalitat. Aquest fet li permet detectar les croades més difícils del procés, especialment els estats anímics dolorosos i els autoenganys religiosos. I segona, perquè sant Joan de la Creu és un gran coneixedor de l'ànima humana, ja que va acompanyar en la seva vida força persones, i aquest bagatge és vàlid per a l'home d'avui, tot salvant la distància històrica. Per posar un exemple, és freqüent que els actuals corrents de psicologia que accepten la dimensió espiritual de la persona recorrin a sant Joan de la Creu per conèixer els fenòmens psico-espirituals que s'esdevenen en nivells evolucionats de la consciència.

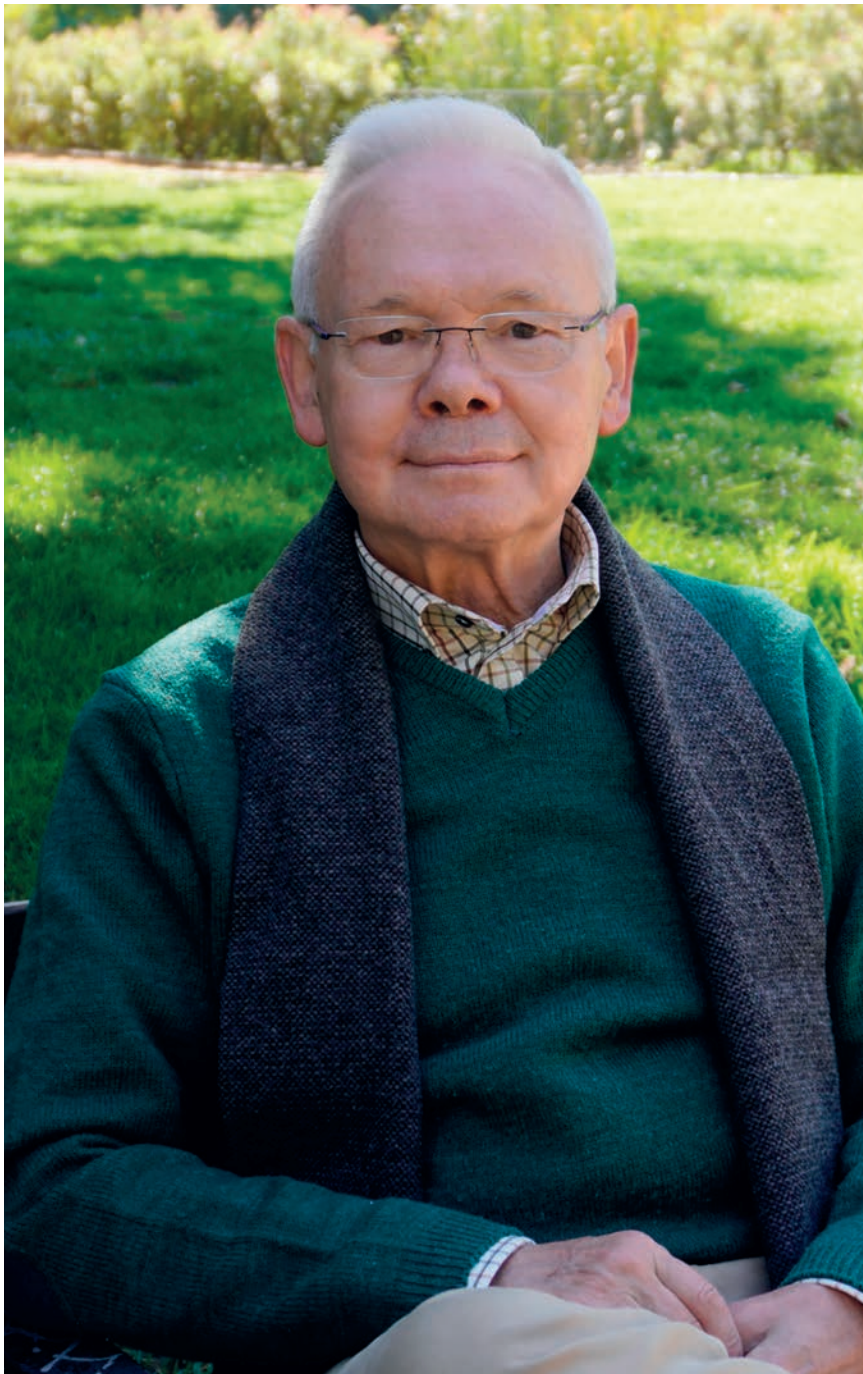
L'excel·lent experiència mística assolida pel sant carmelita continua sent un referent avui dia?

El segle XXI està representant una obertura a l'espiritualitat. En aquest sentit, hi ha avui un interès cada cop més gran a recuperar el llegat dels místics, malauradament oblidat durant llarg temps. En el cas dels místics cristians d'Occident, el mestre Eckhart, santa Teresa i sant Joan de la Creu hi ocupen un lloc destacat; entre altres raons perquè les seves experiències són amablement acceptades per les tradicions espirituals orientals, amb les quals hi ha interessants coincidències metodològiques. Sant Joan de la Creu, especialment, és avui dia un referent qualificat en molts àmbits espirituals i culturals; entre altres, en el necessari diàleg interreligiós.

Com fer aquest complex periple cap a la unió mística?

En la tradició bíblica i en la mística,

tica cristiana d'Orient, el cor és l'espai interior on s'integren sentiment, pensament i acció. Des d'aquesta integració, es va descobrint la dimensió profunda de tota la realitat, mitjançant un coneixement-amor (saviesa) que és molt més que coneixement racional. Això seria la mística en llenguatge actual. Aquest procés accentua la capacitat de percepció (sensibilitat), però no cau en el sentimentalisme. Necessita, a més, del silenciament interior o emmudiment de la xerrameca mental. En l'avançament d'aquest procés, la «nit fosca» es transforma en «joiosa ventura».

La fecunditat del món interior de sant Joan de la Creu es plasma en una extraordinària obra lírica.

Cert, però no és possible accedir a l'experiència mística originària del sant, perquè és inefable. Això no obstant, sant Joan de la Creu compta amb l'extraordinària qualitat de ser un gran poeta, i expressa aquesta experiència poèticament. Això és un recurs inestimable, perquè el millor llenguatge per balbucejar el que és indicible de Déu és l'art i especialment la poesia. Però hi ha alguna cosa més; davant de les necessitats espirituals de les persones que ell dirigia, es va veure obligat a transvasar el contingut simbòlic dels seus principals poemes a textos en prosa amb continguts doctrinals i antropològics («tasca àrdua» l'anomena ell). En concret, la seva experiència de la «nit fosca» la plasma primer en un bellíssim poema, que després desenvolupa en dos tractats en prosa: *Subida del Monte Carmelo* i *Noche oscura*, més un dibuix ple d'anotacions (*Monte de Perfección*).

«El segle XXI
està representant
una obertura
a l'espiritualitat»

CERTIFICATS MÈDICS CARNET DE CONDUIR NÀUTICA I ARMES

CENTRE MÈDIC PLAÇA MOLINA

DR. RAFAEL SOLANAS ANGLADA

• COTXE, MOTO I CICLOMOTOR • PSICOTÈCNICS
• LLICÈNCIA D'ARMES • LABORALS I ESCOLARS • NÀUTICA

LABORABLES

De 10 a 13 h i de 16 a 20 h

Les persones que es presentin amb un exemplar de Catalunya
Cristiana tindran un descompte

de 20 euros

www.centromedicoplazamolina.es

INFORMEU-VOS-EN: Tel. 932 188 826 - Mòbil: 639 474 741

c/ Balmes, 281, entr. 2n - 08006 Barcelona

Has vist mai algun mosaic de Marko Ivan Rupnik, jesuïta eslovac? A continuació et proposem un joc; es tracta de contemplar les imatges dels mosaics i descobrir quina escena de la vida de Jesús representa:

QÜESTIOPARÀBOLES! Endevina endevinalla... de quina paràbola es tracta?

I. Què es va perdre?

- a) Les ulleres
- b) Una moneda
- c) La seva filla
- d) Un plat

2. Què representa la moneda perduda?

- a) Una persona
- b) Un ocell
- c) Déu
- d) El Regne

3. Per què tenia ànsia per trobar la moneda?

- a) Perquè hi havia la seva cara dibuixada
- b) Perquè tenia molt valor
- c) Perquè li havia regalat un cosí
- d) Perquè volia comprar menjar pels fills/es

4. Quin missatge dona la paràbola?

- a) Déu sempre ens busca per molt allunyats que estiguem, d'ell.
- b) Déu mai ens busca i ens deixa sols
- c) Les dones són molt bones buscadores
- d) Les monedes són molt fàcils de perdre

✓ Paràbola de...

1. Què va fer el pastor quan es va adonar que li faltava una ovella?

- a) Matar totes les ovelles
- b) Deixar-la i quedar-se amb les 99 restants
- c) Anar-la a buscar
- d) Abandonar-les totes

2. Com va reaccionar el pastor quan va trobar l'ovella?

- a) Renyant-la
- b) Celebrant-ho
- c) Matant-la
- d) Criticant-la

3. Què significa el pastor?

- a) Un senyor
- b) Un gos
- c) Una bona persona
- d) Déu

4. Què es va perdre?

- a) L'ovella
- b) El pastor
- c) Un cabirol
- d) Un senyora

✓ Paràbola de...

1. Qui se'n va anar de casa?

- a) El fill petit
- b) El pare
- c) El fill gran
- d) El criat

2. Es va gastar tots els diners?

- a) No
- b) Sí
- c) Una part
- d) No es va gastar res

3. Quin missatge ens dona la paràbola?

- a) Déu sempre t'espera i et perdona
- b) Déu mai t'espera i no et perdona
- c) Déu a vegades t'espera
- d) Quan algú es perd passa por

4. Qui no es va alegrar de la festa?

- a) El fill petit
- b) El pare
- c) El germà gran
- d) El criat

✓ Paràbola de...

Pau

MONTSERRAT PIBERNAT
Lingüista de «Catalunya Cristiana»

Segurament que molts sabeu que *pau* ve del llatí *pax*, *pacis*, que vol dir el mateix, pau. Fins aquí, fàcil i directe. Però anem més enllà en el temps. Es diu que *pax* prové d'una arrel indoeuropea *pakt-* amb el significat de *pacte*. Per tant, pau i pacte serien de la mateixa família. I si ho mirem bé, pacificar és arribar a la pau a través d'un pacte.

Pau és també l'absència de guerra. Si fem una mica d'història, veiem que les primeres passes dels treballs per la pau a Catalunya provenen de l'època medieval i les va fer l'abat Oliba, personatge molt notable de l'època, que va ser comte de Berga i de Ripoll, i abat de Ripoll i Cuixà, bisbe de Vic i sobretot conegut com el fundador de l'abadia de Montserrat. Doncs bé, ell va ser l'impulsor de les assemblees de Pau i Treva de Déu que figuren entre les iniciatives més importants per pacificar el camp català. En català existeix l'expressió *pau de Déu*, que és la prohibició eclesiàstica de tot acte hostil contra persones o béns en unes condicions i en uns territoris determinats. I seguint aquest fil, al diccionari trobem també la *pau octaviana*, pau completa, gran tranquil·litat o quietud, per al·lusió a la pau de què gaudia el món en temps de l'emperador Octavi August.

També pau és aquell estat de tranquil·litat i de quietud de l'ànima, on no et sents torbat ni per molèsties ni per ànsies. En aquest sentit, diem molt sovint: *deixa'm en pau*, que vol dir que no m'atabalis. També aniria en aquesta direcció *descansar en pau*: ésser mort en gràcia de Déu. Sovint sentim a dir que els catalans som gent de pau, gent que estimem la pau. Per això, quan ens barallem amb algú tenim la necessitat de *fer-hi les paus* tot seguit. També si els pares veuen que es barallen els seus fills poden *posar pau* entre ells. I entre dos països, el que fan per aturar hostilitats és *firmar la pau* amb un *tractat de pau*.

I sí, en català tenim dites i frases fetes amb la paraula *pau*: *La pau, Déu la vol*; *En temps de pau, fan armes* (indica que cal ser previsors i preparar les coses abans de necessitar-les amb urgència). *La clau és la pau* (convé prendre totes les precaucions i no refiar-se de la bona fe). *Allà on no hi ha pa, no hi ha pau*, amb aquesta altra variant: *Allà on no hi ha pau, Déu no hi habita* (que vol dir que sense esperit de caritat i de bona harmonia és difícil ser bons). I amb aquest consell, fins aquí hem arribat!

Passada la ratxa tèrmica, van tornar les temperatures normals i es va malmetre la producció d'ametlles i fruita.

ACTUALITATS CIENTÍFIQUES

El canvi climàtic afecta també l'agricultura

FRANCESC NICOLAU

Professor emèrit de la Facultat
de Filosofia de Catalunya

Les instàncies dels agricultors de Lleida per obtenir una ajuda després del que els ha passat aquest hivern ha estat notícia. Han fet manifestacions i han vingut a Barcelona a marxa lenta per reivindicar el que demanaven. Tots ens hem assabentat del seu problema. I és que les pèrdues que han tingut han estat notables. I de què ve la cosa? «En últim terme, el culpable ha estat el canvi climàtic. Tal com deien els entesos, aquest canvi pot produir, i produeix moltes vegades, ratxes sobtades d'augment tèrmic i tots recordem com va anar el gener passat: ens vam trobar amb una temperatura gairebé primaveral, perquè era d'uns sis graus per damunt del que és habitual a l'època. I és clar, la vegetació també ho va notar i va actuar conforme al que sentia; els ametllers ja van començar a florir a primers de febrer i molts altres arbres fruiters van iniciar el cicle corresponent. Però allò no tocava. Passada la ratxa tèrmica, van tornar les temperatures normals i es va malmetre la producció d'ametlles i fruita en uns tants per cents molt elevats, perquè els arbres no aguantaren el fred.

«Això és exclusivament un efecte del canvi climàtic», diu sentenciosa-

ment Sergio M. Vicente Serrano, investigador científic de l'Institut Pirinenc d'Ecologia del CSIC, que afegeix que això cada vegada anirà pitjor segons les anàlisis fetes. I és que també s'ha desequilibrat la marxa del temps pel que fa a temperatura. Recordareu, per exemple, que l'any passat vam tenir una onada de fred, *Filomena*, que va deixar mitja península Ibèrica coberta de neu. Això no és incompatible amb el que diem del canvi climàtic, que té alts i baixos sobtats. Però l'estadística global no falla. La realitat és que la mitjana global continua creixent de temperatura. A Espanya les anomalies climàtiques no han deixat d'augmentar els últims anys i van ara sis anys consecutius en què la temperatura mitjana es troba ben situada sobre la tinguda per normal fins ara.

El canvi climàtic s'ha de frenar com sigui! Per això hi ha plans ben programats per realitzar-se, però Fernando Valladares, investigador del CSIC, afirma: «Per molt bé que fem els deures, necessitarem com a mínim unes quantes dècades per recuperar-nos.» El panorama, doncs, no és gaire esperançador. Cal que ho tinguem en compte.

TRADICIONS APÍCOLES, 8

Plantes mel·líferes d'excel·lència

FRA VALENTÍ SERRA DE MANRESA

Arxiver dels Caputxins

Del conjunt de les plantes de la mel de casa nostra, destaquen de manera particular el marduix i la melissa o tarongina. Pel que fa al marduix (llat., *Origanum majorana*; cast., *mejorana*), ha estat qualificat pels herbolaris com a «l'orenga major», i és una planta molt olorosa emprada tradicionalment a la cuina conventual per perfumar la sopa i per fer més digestius els guisats de faves, pèsols i carn. El marduix fou usat pels frares per realitzar les fumigacions orientades a desinfectar les arnes i, àdhuc, l'usaren com analgèsic i antiinflamatori. És una planta que fa unes flors blanquinoses, d'olor intensa i que en l'antigor s'havien utilitzat en la fabricació de la cervesa, fins que el marduix fou desplaçat pel llúpol. La mel elaborada amb la flor del marduix

té propietats sedants. De guisa semblant, l'orenga (llat., *Origanum vulgare*; cast., *orégano*) és una de les més destacades plantes mel·líferes, car és força aromàtica i és molt visitada per les abelles durant els mesos d'estiu.

A propòsit de melissa o tarongina (llat., *Melissa officinalis*; cast., *toronjil*), cal assenyalar que és una de les principals i més prestigioses plantes mel·líferes. Popularment hom en diu, també, l'*herba abellera* (: *apiastrum*) i el seu nom científic, *Mel-issa*, evoca la mel i forma part de les principals herbes dolces que entren en l'elaboració dels més reconeguts licors monàstics, com és, per exemple, l'antic licor estomacal anomenat *Benedictine* que l'any 1510 elaborà, per primera vegada, a l'abadia de Fécamp, Dom Bernard Vincelli i, sobretot, entra en la fórmula del prestigiós licor cartoixà *Chartreuse* que l'any 1605 començà a preparar Dom Louis Garnier. A més, la melissa també és un element molt destacat en la composició del popular elixir hidroalcohòlic conegut amb el nom d'*Aigua del Carme*. Aquesta aigua carmelitana té unes virtuts força semblants a l'aiguanaf, ambdues elaborades a partir de la destil·lació de les flors del taronger agre o *alamboner*.

Tant l'aiguanaf com l'Aigua del Carme, juntament amb les infusions de tarongina, s'han usat com a calmants en les crisis nervioses i, àdhuc, en les menstruacions doloroses. A més, la tarongina és una planta molt bona per a les malalties del fetge i és un excel·lent digestiu. La ingesta habitual de la mel de tarongina pot contribuir a reanimar l'organisme en els estats de debilitat. En un manuscrit, procedent de l'antiga Biblioteca del Carme de Barcelona, hi trobem un esment molt elogiós a propòsit de les propietats de la melissa (vegeu a la BUB, Ms. 163, *Libri Macri de virtutibus Herbarum*, Nàpols 1477, f. 83: *Melissa*). Semblantment, fra Miquel Agustí, en el seu *Llibre dels secrets d'agricultura*, l'any 1617, aconsellava que, per brescar adientment els ruscos, els abellaires havien d'untar-se les mans amb tarongina capolada.

La melissa és una de les principals i més prestigioses plantes mel·líferes.

M. ISABEL CORREIG

Què n'has fet del teu germà?
Claret, 2022, 260 pàg.

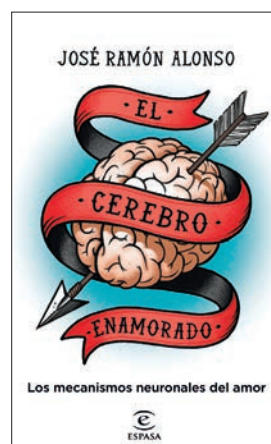
La resposta de la M. Isabel són el sincer testimoni de la seva opció de vida evangèlica, mantinguda amb fidelitat, coratge i profunda espiritualitat durant més de cinquanta anys. Una espiritualitat amarada d'Evangeli, una reflexió continuada sobre la vida com a pelegrinatge, una actitud radical de missió.

ORIOI XIRINACHS

¿Qui ets i on vas, ésser humà modern?
CPL, 2022, 102 pàg.

Xirinachs ha anat recollint de diversos articles i estudis sociològics i analistes del comportament humà uns trets específics que caracteritzen l'ésser humà, i que es repeteixen en moltes d'aquestes publicacions. Es tracta d'unes tendències generals presents en l'ambient, però que hi són en graus molt diferents en cada persona o grup social.

JOSÉ RAMÓN ALONSO

El cerebro enamorado
Espasa, 2022, 223 pàg.

L'amor és la pedra angular de la nostra vida personal i social. Se li han dedicat milers de reflexions literàries i artístiques, però en coneixem ben poc de les bases científiques. Amb tot, la ciència té molt a dir-nos sobre l'amor, el procés d'enamorament, la ruptura o com revifar una relació.

NEREA ZOROKIAIN GARÍN

La cocina probiótica
Grijalbo, 2022, 223 pàg.

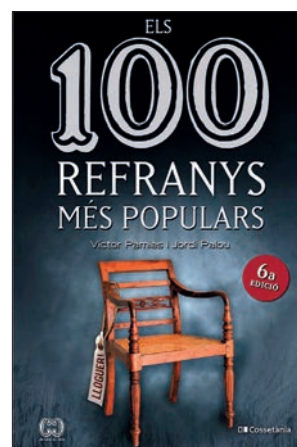
L'alimentació probiòtica se centra a preservar l'hàbitat i les condicions de vida que els micro-organismes del nostre sistema digestiu necessiten per al seu ple rendiment. Aquest llibre ens ofereix les claus de la cuina probiòtica i més de 90 receptes que tenen en compte l'origen i la qualitat dels aliments per aconseguir, a llarg termini, una gran transformació.

NATALIA DE SANTIAGO

Invierte con poco
Planeta, 2022, 319 pàg.

Tots podem millorar la nostra situació financera. El problema és que, quan es tracta d'invertir, la majoria no sabem ni per on començar. La bona notícia és que, en realitat, l'èxit de qualsevol inversió dependrà d'un mateix. No cal que siguem rics per invertir: n'hi ha prou amb tenir uns quants estalvis i saber gestionar-los.

VÍCTOR PÀMIES I JORDI PALOU

Els 100 refranys més populars
Cossetània, 2022, 237 pàg.

El 2010, es va fer una enquesta que van respondre 1.200 persones d'arreu de l'àmbit lingüístic. Arran de la recopilació d'aquest cabal de respostes sorgeix la idea d'aquest recull amb el significat, variants, curiositats, equivalents en altres llengües que n'il·lustren l'ús i, sobretot, la vigència. Deu anys després, aquest rànquing segueix sent ben actual.

CRÍTICA DE TEATRE

ANDREU SOTORRA

andreusotorra@gmail.com

En l'article anterior vam parlar de les conseqüències de la crisi sanitària i econòmica, la pèrdua d'espectadors i com això havia afectat la temporada teatral 2021-2022. Vam acabar amb un interrogant: només crisi d'hàbits culturals o crisi de continguts?

Com a contrast a una temporada teatral a mig gas pel que fa a espectadors, hi ha la collita d'espectacles de gran qualitat i de companyies que no es conformen amb un teatre convencional sinó que busquen trencar barreres i explorar nous camins tant amb propostes contemporànies com clàssiques.

Un espectacle destacat de la tem-

Una temporada teatral a mig gas (i 2)

porada ha estat *Opening Night* (TNC) de la companyia catalana La Veronal, reposat dins el Grec'22, una barreja de dansa i teatre de gran nivell internacional. Una altra sorpresa són els musicals *La filla del mar* i *Les històries naturals* (Teatre Condal), que van plantar cara amb menys mitjans a grans produccions com *Billy Elliot* (Victòria) o *Company* (Apolo).

En espectacles de petit format, *M'hauríeu de pagar* (Sala Àtrium), amb Àurea Márquez, i *Història d'un senglar* (Temporada Alta / Teatre Lliure), amb Joan Carreras. Una altra proposta és *Guillemotta*, homenatge a Guillermina Motta, amb Jordi Vidal. I en teatre internacional, *Bros* (Temporada Alta / Grec'22) i *Billy's Violence* (Teatre Lliure).

Un espectacle sorpresa pel seu contingut ha estat *Mare de sucre* (Temporada Alta / TNC), de Clàudia Cedó. La recuperació de l'obra *Desig*, de Benet i Jornet, dirigit per

Sílvia Munt, va ser una de les apostes del TNC. I la descoberta de l'auto-ra alemanya Anja Hilling va portar *Animal Negre Tristesa* a ser un dels espectacles més destacats de la Sala Beckett. Una altra descoberta és la de l'autor rus Ivan Viripàiev que La Perla 29 va portar al Teatre La Biblioteca amb *Unes abraçades insuportablement llargues*.

Un clàssic com *Crim i càstig* (Teatre Lliure), de Dostoievski, va mantenir l'actor Pol López en el seu paper de primera fila. La revisió de *Final de partida* (Teatre Romea) de Samuel Beckett, va posar de nou Jordi Boixaderas i Jordi Bosch cara a cara. Destacable també la reposició de *Les tres germanes* (Teatre Lliure), de Txékhov, dirigida per Julio Manrique. I una versió del *Macbett* (TNC), de Ionesco, dirigida per Ramon Simó va aixecar l'autoestima escènica.

L'aposta més arriscada del TNC va ser *Els homes i els dies*, de David Vilaseca i direcció de Xavier Albertí, el mateix director que va dirigir Pere Arquillué amb un text excepcional de Josep Maria Miró, *El cos més bonic que s'haurà trobat mai en aquest lloc* (Teatre Romea/Temporada Alta). I així podríem continuar, amb l'altra cara de la crisi de taquilla: un llistó creatiu de nivell alt per encarar la temporada 2022-2023 i recuperar els espectadors perduts.

«Els homes i els dies», de David Vilaseca, dirigida per Xavier Albertí, ha estat una de les apostes més arriscades de la temporada 2021-2022 al Teatre Nacional de Catalunya.

AMB BON HUMOR

CRÍTICA LITERÀRIA

FRA VALENTÍ SERRA DE MANRESA
Caputxí

Mig segle de docència

JOSEP MURGADES

Esbós d'escrits que ja mai no escriuré
(Testimonia 5)

Edicions de la Universitat de Barcelona, 2021, 79 pàg.

Aquesta és la darrera lliçó pronunciada per l'eminent professor Josep Murgades a la Facultat de Filologia. Durant aquesta lliçó magistral el prestigiós catedràtic esbossa un conjunt de temàtiques a propòsit de les quals li hauria agradat d'escriure: sobre la glossopoètica (com a resultat de la interrelació entre la consciència lingüística i la dinàmica literària de cada moment, p. 20-21); sobre la geoliteratura (p. 52-54, amb una presentació d'indrets geogràfics a partir de la recreació literària); sobre els aforismes (p. 49-52, unes formes d'expressió sapiencial popular més pròximes als gèneres naturals que no pas als històrics) i, també, esmentant alguns episodis historicolingüístics de notable incidència com ara la irrupció de la «Lliga del Bon Mot» en els anys 1908-1936 (p. 22-25, una plataforma d'activisme apològic amb nombroses publicacions, manifestos i aplecs); sobre la receptivitat, en el context català, del franciscanisme (p. 35-38, on Josep Murgades es pregunta per quina raó o raons a Catalunya el franciscanisme fou objecte d'una acceptació més gran, atès que dels escriptors interessats per sant Francesc d'Assís «la figura de Verdager és la que sens dubte més inequívocament es dreça com a renovador del llegat del sant d'Assís»). Finalment, Murgades esbossa un rastreig de la deïxa franciscana en el corpus literari català del segle XX i fa una aproximació a la metànoia (p. 66-69) on presenta un balanç de la novel·la catòlica oferint-nos un repertori de conversions en la prosa de ficció en les dècades centrals del segle XX amb «un potencial inventari de conversions dins les coordenades històriques de la societat catalana» (p. 68).

Aquesta darrera lliçó Josep Murgades la va cloure tot manifestant que li restaven més qüestions per aprendre més que no pas les que ha ensenyat al llarg de mig segle de docència a les aules de la Universitat de Barcelona.

RAUXA

Grècia, model de societat (III)

Des dels temps d'Homer, Grècia no ha deixat mai de ser una terra de músics i poetes. Compositors, cantants i literats contemporanis com ara Theodorakis, Vangelis i Callas, o com Kavafis, Kazantzakis, Seferis i Ritsos no són excepcions, ni fruit de cap atzar. Si han pogut néixer tantes personalitats inspirades, això és a causa d'un humus cultural especialment propici. I és digne d'admirar —i d'imitar— que l'obra d'aquests autors sigui reconeguda i celebrada per tots els grecs, més enllà d'ideologies, gustos i simpaties. Encara avui la creativitat dels grecs en l'àmbit musical és inexhaurible, i les xarxes van plenes de centenars de peces de nova creació i de gran qualitat que músics de totes les edats elaboren inspirats en gèneres tradicionals. Encara que les generalitzacions sempre són arriscades, no es pot negar que als grecs els manca el dinamisme, la sofisticació i la simpatia agosarada dels italians, però en lloc seu tenen una sorprenent alegria serena que els fa entranyables; són tan tranquils i parsimoniosos com els gallecs i els portuguesos, però sense aquella espessa melancolia atlàntica; Grècia desconeix l'agressivitat i la irritació constants dels espanyols, i a l'hora els grecs no tenen cap necessitat de fer-se passar pels més moderns del món, com ens sol succeir als catalans; sortosament els grecs no solen ser de ment inútilment torturada i susceptible, com els eslaus; i són alegres sense haver de recórrer a la desesperada a una vida nocturna boja, com els passa als pobres berlinesos. Com el món rural català de no fa tants anys, els grecs són senzills, agradables i francs. No volen demostrar el que no són. Potser per això, quan un camina pels carrers d'Atenes, no pot evitar de sentir-s'hi com a casa.

EDUARD BRUFAU

Agenda

Altres bisbats

EXERCICIS ESPIRITUALS

Del **dimecres 31 d'agost al divendres 9 de setembre**, a la casa d'espiritualitat de les germanes oblates de Ciempozuelos (Madrid), exercicis espirituals guiats pel P. Javier Castillo, Inscripcions: tel. 918 930 014.

Girona

CONCERT

El **dijous 25 d'agost**, a les 21.00, concert de Join Guitar Duo a l'església de Sant Romà de Lloret de Mar.

GÒTIC

El **dissabte 27 d'agost**, a les 17.00, visita guiada *La catedral de l'Empordà, la construcció d'una església gòtica* a la basílica de Santa Maria de Castelló d'Empúries.

GALLIGANTS

El **diumenge 28 d'agost**, a les 12.00, visita teatralitzada *Un pas-seig per la història de Sant Pere de Galligants*. Reserves: tel. 972 202 632.

Sant Feliu de Llobregat

MONTSERRAT

Fins al **dissabte 31 de desembre** el saló Sant Jordi de l'Hotel Abat Cisneros de Montserrat acull una exposició dedicada al 75è aniversari de l'entronització de la Mare de Déu de Montserrat. Es pot visitar de dilluns a diumenge de 9.00 a 21.00.

Solsona

SANTUARI DEL MIRACLE

Del **dilluns 29 d'agost al divendres 2 de setembre**, activitat *Amb el mantell d'Elies. De la foscor fins a la llum: pintar una icona* amb Toni Pou i Luis Rubio. Més informació: tel. 973 291 699.

Urgell

SANT BARTOMEU

El **dimecres 24 d'agost**, a les 12.00, missa solemne en la festivitat de Sant Bartomeu de Soldeu (Canillo, Andorra).

Vic

FESTIVAL DE MÚSICA ANTIGA DELS PIRINEUS

El **diumenge 21 d'agost**, a les 18.00, concert d'Ensemble Lisboa 1740 *Missa Regalis*, al monestir de Sant Pere de Camprodon.

COVA DE MANRESA

Del **dijous 25 d'agost al dimecres 31**, exercicis ignasians (amb intuïcions de l'Enneagrama) amb Josep Lluís Iriberry, s.j. Més informació: tel. 938 720 422.

Solucionari p. 38-39

A: El darrer sopar / B: Pentecosta / C: Jesús i la samaritana / D: El somni de Josep

1. Paràbola de la moneda perduda: una moneda; una persona; perquè tenia molt valor; Déu sempre ens busca, per molt allunyats que n'estiguem.

2. Paràbola de l'ovella perduda: anar-la a buscar; celebrant-ho; Déu; l'ovella.

3. Paràbola del fill pròdig: el fill petit; sí; Déu sempre t'espera i et perdona; el germà gran.

PREGUEM PER LES INTENCIONS DEL PAPA

Perquè els petits i mitjans empresaris trobin els mitjans per continuar la seva activitat al servei de les comunitats en les quals viuen

Catalunya Cristiana

SUBSCRIPCIONS ANUALS EN CATALÀ O CASTELLÀ

Catalunya, resta de l'Estat espanyol i Andorra: 145 €
Gibraltar i Portugal: 145 €
Resta d'Europa: 222,99 €
Amèrica i Àfrica: 254,19 €
Àsia i Oceania: 325,43 €

Membre de l'APPEC
Associació de Publicacions
Periòdiques en Català

El setmanari rep l'ajut de la Generalitat de Catalunya

www.catalunyacristiana.cat

 /catalunyacristiana

 @catcristiana

 catalunya_cristiana

 Catalunya Cristiana

Director: Mn. Miquel Ramón Fuentes

Redactors: *Eduard Brufau, Miquel Àngel Codina, Macià Grau, Rosa M. Jané, Carme Munté, Joan Andreu Parra, Rosa Peraire*
Lingüista: *Montserrat Pibernat*
Fotògraf: *Agustí Codinach*

Col·laboradors d'aquesta setmana:

Marcos Aceituno, Pilarín Bayés, Joan Boronat, Antoni Coll, Antonio Gil, Jaume González Padrós, Joan Guiteras, Sara Martí, Ignasi Miranda, Viqui Molins, Glòria Monés, Francesc Nicolau, David Pagès, Joan Palero, Pere Parés, Joan Pallarès-Personat, Mar Pérez, Anna M. Rifà, Valentí Serra, Jaume Sidera, Andreu Sotorra, Sebastià Taltavull, Bàrbara Virgil, P-J Ynaraja

Redacció, administració, publicitat i promoció:

C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 BARCELONA
Tel. 934 092 810, Fax 934 092 775

redaccio@catalunyacristiana.cat

administracio@catalunyacristiana.cat

publicitat@catalunyacristiana.cat

subscripcions@catalunyacristiana.cat

Fundadors: Mn. Joan E. Jarque i Mn. Francesc Malgosa

Edita: Fundació Catalunya Cristiana per a l'evangelització i la cultura

Administració: *Isabel Giralte (comptabilitat), Dídac Campos (subscripcions)*

Autoedició i compaginació:
Macià Grau

Impressió: *Impressions Intercomarcals, SA Ctra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri.*
Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272 SANT FRUITÓS DE BAGES - DLB 14.387/79

PERE PARÉS

La Georgina Carmaniu, de 27 anys, ha marxat a Madagascar aquest estiu. Passa un mes ajudant en projectes educatius, de construcció i d'atenció amb l'ONG PROIDE, amb dues companyes de l'escola de La Salle a la Seu d'Urgell, on treballa de mestra a Primària. La vam entrevistar mentre es preparava per al viatge.

Què esperes aportar en aquest voluntariat?

Principalment, col·laborar en tot allò que pugui el poc temps que hi sigui. He intentat escollir en funció d'on podré aportar més. Com que és un projecte educatiu i d'atenció en el lleure, m'hi puc defensar bastant, perquè ja he col·laborat en l'àmbit local en casals, esplais i colònies.

Què creus que t'aportarà l'experiència?

Jo crec que m'aportarà més a mi que a ells, en el sentit que jo només estaré allí durant un mes, i de voluntaris, en passen molts. Un voluntariat t'ajuda a canviar la manera de veure el món. Estic segura que em trobaré una realitat molt diferent de la que m'imagino. Crec que un cop a la vida s'ha de fer un voluntariat, per tal de ser més conscients de les realitats que ens envolten.

Com t'has preparat?

Fins aquest any no em sentia preparada, perquè crec que no tenia la ment prou oberta. Ara, però, em sento preparada i amb moltes ganes. Enshan donat formacions mensuals per conèixer la realitat d'allà, i saber actuar en les diferents situacions. Un company ens ha explicat, des de la seva experiència, que la rutina i el dia a dia és molt diferent, en el sentit que aquí passem per alt coses que allà no són evidents. El canvi és molt exagerat, però si ets conscient de la seva realitat almenys podràs fer tot el possible perquè allò continuï funcionant, sense pretendre imposar les teves formes.

Quins canvis es veurien si més gent fes voluntariat?

Si féssim més voluntariat seríem més humans. Fer voluntariat és brindar-te als altres, sense pensar

Georgina Carmaniu, mestra de La Salle a la Seu d'Urgell

«Si féssim més voluntariat seríem més humans»

en un mateix. La nostra societat sovint és egoista, cadascú va al que li interessa, quan en realitat tenim la capacitat i el temps per ajudar-nos. I a això hauríem d'arribar tots, no per la nostra religió sinó per la nostra condició humana.

És més difícil fer un voluntariat fora de casa que no pas dins?

Si realment en tens ganes no és difícil, a casa. A Catalunya, arran de la pandèmia hi ha moltes desigualtats i necessitats, o sigui que tens moltes opcions. Marxar fora suposa estar més lluny i tenir menys recursos, et fa qüestionar més coses... però amb ganes tot es fa!

Després de la pandèmia, observes menys empatia en els nens amb qui treballes?

Sí. A arran de la pandèmia el fet de no socialitzar-nos ens ha fet adonar-nos que és una cosa que no

valoràvem prou. Però alhora la gent va a la seva, tancada a la seva bombolla, mirant els propis interessos i no sé si les desigualtats en augment ens han separat més. I amb els nens es veu. És una cosa que ve de casa perquè els nens imiten el que els envolta. Sobretot amb els nens de 6è puc conversar amb ells per interpel·lar-los que es valorin i s'ajudin entre ells. Perquè, per exemple, de vegades passa que en lloc d'ajudar els que no s'integren, preguntant-los què els passa, encara fan que se separin més del grup, ignorant-los.

L'experiència a Madagascar et pot ajudar a millorar com a mestra?

Em pot aportar molta experiència que puc després transmetre de primera mà per ajudar a sensibilitzar sobre el que passa al món; lluny, però no tan lluny.

ràdio estel

Barcelona 106.6

Tarragona 100.6

Girona 103.4

Lleida 91.5

Catalunya Central 93.7

Vic 98.4

Tortosa 90.1

El Garraf 96.8

La Cerdanya 104.4

La Seu d'Urgell 105.0

Andorra 107.5

Bossòst 106.0

escoltant, sentiràs

SEGUEIX-NOS

Available on the
App Store

Android app on
Google play